EDASI

TARTU PÄEVALEHT

Nr. 90 (12217) Teisipäev, 17. aprill 1990 Ilmub 1948. a. maist. Hind 3 kop.

Kui sind läinud nädalal suur õnn või õnnetus ei tabanud, siis tagantjärele tunduvad need seitse päeva üpris tavalised ja rahulikud olevat. Järjest vähemaks jääb Eestimaal inimesi, kes värske poliitikaeluga suudavad ning soovivad kursis olla. Väsimus, tülpimus muutumatusest, paljus ka pettumus paneb käega lööma ja oma asjadele pühenduma.

Gruusias algas nädal leinapäevaga. Kui palju optimismi ja lootust on säilinud sel rahval, kelle peal N. Liit aasta tagasi oma võimu, väge ja toorust näitas, kuid süüdlased karistamata jättis? Ehk tuleb ka selle kuritöö tunnistamist oodata viiskümmend aastat, nagu Poola ohvitseride hukkamise fakti tunnistamist Nõukogude Valgevenes. Mida võiks maailm mõista viie-, kuuekümne aasta pärast gorbatšovismi kuriteo all?

Märksa rohkem sellest, mida tunneb ja arvab leedu rahvas, teame, mida teeb Leedu valitsus ja Moskva. Läinud nädalal andis Leedu Vabariigi valitsus ametivande. Eesti Kommunistliku partei liider Enn-Arno Sillari seevastu sai Moskvast lootuse asuda läbirääkimistele EKP iseseisvumise asjus. Moskva meeleolust ja tujust, mitte seadusest, sõltume kõik siin kuuendikul maakeral.

Ühe karu nahka, mis peaaegu juba maha lastud, jagas läinud nädala lõpul – hr. Rein Otsason. Toppisin laupäeval kahekümneviielist rahakotti ja rõõmustasin: et pea kroonide eest uut rahakotti ostma, meie oma raha mahub sinna ära küll. Ainult seda ei oska praegu arvata, kui palju ning missuguseid jõulukingitusi kroonide eest osta saab.

Läinud reedel anti Alatskivil Juhan Liivi luuleauhind väliseesti luuletajale Kalju Lepikule. Veel viis aastat tagasi sai väliseesti kultuuri tõrvata või maha vaikida, osa sai temast vaid heade tuttavate kaudu. Peaksime vist nüüd M. Gorbatšovile kraapsjalga vedama ja aitäh ütlema. Kuid jäägem mõistuse juurde: Eesti kultuuri olemasolu sealpool riigipiiri on arvestades kõike eelnevat sama loomulik kui see, et igal hommikul päike tõuseb. Ja päikesetõus isakesest tsaarist ei sõltu.

Mida põnevat ja rõõmustavat uus nädal toob? Kas saab temast üks tavaline jupike meie elus? Tavaline uus nädal oma vanade seaduste, kommete, harjumustega. Ilusa ilma tõttu võiks pisut kriitilisem olla ka halbade harjumuste suhtes. Muruplatsid lähevad vägisi roheliseks ja arvan, seltsimehed daamid ja härrad, et on aeg lõpetada üle muruplatside nurkade käimine. Ajavõit see ju tegelikult ei ole, ainult halb harjumus. Lootust võõrduda sest harjumusest on, sest veel ei roni daamid ja härrad ajavõidu nimel üle plankude.

Vrg kallaste

TARTU KOMMERTSPANGA JUHATUSE ESIMEES ASUS AMETISSE

Üle-eelmisel laupäeval valis Tartu Kommetspanga nõukogu Ants Veetõusme asemele juhatuse esimeheks REIN KAAREPERE. Ants Veetõusme on Eesti Ülemnõukogu saadik ja lahkus sel põhjusel Tallinna.

1977. aastal TPIs masinaehituse ökonoomika eriala lõpetanud Rein Kaarepere oli TPIs rahanduse õppejõud, töötas seejärel «Rahva Hääles» ning oli viimati Bruno Sauli valitsuses ja Indrek Toome valitsuses peaministri abi.

Eile hommikul kell pool üheksa tutvustas kommertspanga president Olari Taal uut juhatuse esimeest personalile. Seejärel oli panga juhatuse koosolek.

Rein Kaarepere arvas, et esmased ülesanded on pangale korralike ruumide hankimine, tingimuste loomine selleks, et pangas saaksid oma raha hoiustada ka need eraisikud, kelle hoiusumma on väga väike. Samuti pidas Rein Kaarepere vajalikuks kiiresti avada Tartu Kommertspanga esindus ka Tallinnas, just seal tehakse praegu valuutatehinguid.

AAVO KOKK

□ **Kommertspanga juhatuse esimees Rein Kaarepere ja tema asetäitja Vaike Martinson.**

Meelis Loki foto

MURELIK AEG VÄLISMINISTEERIUMIS

Uue ENSV valitsuse välisministri LENNART MERE esimesed tööpäevad Toompeal on hämmastust ja muremõtteid tekitanud paljudel välisilmaga tihedalt lävivatel kodanikel.

Teatavasti palus Lennart Meri läinud nädala lõpul kirjutada lahkumisavaldused kõigil seitsmeteistkümnel välisministeeriumi teenistuses oleval diplomaadil. Laupäevases «Päevalehes» selgitab vastne minister oma sammu järgmiselt: «See, et inimesed vahetuvad, on parlamentaarse kabinetf puhul normaalne.» ja lisab: «Me ei tee midagi, mis oleks vastuolus eesti rahva huvidega. Iga rahvas on piisavalt vitaalne, et mistahes olukorrast välja tulla.»

Kas ei hakka rahvusvahelised sidemed takerduma võimuvahetusse? Olukorda välisministeeriumis kommenteerib aseminister TOIVO KULDSEPP:

«Meeleolu on üleminekuperioodile vastav ning sõltub iga konkreetse inimese psüühikast. Kui mõni peab vajalikuks lahkuda, siis on tal võimalus seda teha, otseselt vallandada tööseadusandlus kedagi ei luba.

See, et inimesed valitsuses vahetuvad, on loomulik ja normaalne. Kuid just valitsuse aparaat tagab valitsuse töö järjepidevuse ning usaldusväärsuse partneritega suhtlemisel.

Väljasõitude vormistamisel praegu mingeid sisulisi ega vormilisi raskusi ei ole.»

HANNES ASTOK

Ain Protsini foto

TARTUSSE «ROTARY» KLUBI?

«Rotary» klubid on peaaegu kõigis maailma riikides. Neisse on koondunud suhtlemisosavad teokad inimesed. Silmas peetakse põhimõtet, et ühes klubis ei oleks kahte sama eriala esindajat. Väga teravalt piiri siiski ei tõmmata. Näiteks võib ühte klubisse kuuluda ülikooli õppejõud ja keskkooliõpetaja, sest nende töö spetsiifika on siiski erinev.

«Rotary» liikumine on küllaltki konservatiivne, oma kindlate traditsioonidega ja bürokraatiaga. Ilmekas näide raudse süsteemi kohta on ehk seegi, et «Rotary» oli ainus rahvusvaheline organisatsioon, mis sai oma tegevust jätkata ka Hitleri Saksamaal.

Umbes kaks aastat tagasi oli «Rotary» maailmaorganisatsiooni ühel arupidamisel päevakorras ka N. Liidu haaramine «Rotary» liikumisse. Liidu valitsus ei olnud sellest esialgu vaimustuses. Möödunud sügisel käis 3 Stockholmi «Rotary» liiget Moskvas Gorbatšovi juures küsimas, kas nüüd võib. Gorbatšov olevat vastanud: «Horošo!».

Pärast seda hakati «Rotary» maailmaorganisatsioonis N. Liidu oma klubide loomisele tõsisemalt mõtlema. Kuuldavasti Tallinnas «Rotary» klubi juba tegutseb.

Eesti Rahva Muuseumi kutsel oli Tartus museoloog Per Tvengsberg Norrast Hameri linnast. Ühtlasi esindas ta ka Hameri «Rotary» klubi. Per Tvengsbergil oli kaasas Norra «Rotary» aastaraamat, pakk klubi ajakirju. Kohtumisel «Roveri» äriklubis andis Per Tvengsberg mõista, et norralased on nõus Eestis «Rotary» klubide tekkele kaasa aitama. Oma klubi pakkus ta Tartu ühe tulevase klubi isaklubiks.

Nii et ilmselt pole kaugel see aeg, mil ka Tartus saab hoo sisse «Rotary» liikumine.

HANNES TAMME

MAJANDUSBLOKAAD LEEDUS

⊙ Kas Gorbatšov suudab käsutada ministeeriume! ⊙

Viimaks on Moskva teinud Leedu suhtes avalduse, mille võimalikkuse üle on ammu diskuteeritud. Läinudreedene Gorbatšovi ja Rõžkovi allkirjaga avaldus ütleb, et Moskvale ei meeldi Leedu kodaniku isikutunnistuse seadus, Leedu poiste keeldumine sõjaväest ja Leedu soov võtta üle liidutehased. Võib arvata, et lähiajal kujuneb teravaimaks probleemiks leedulaste ja sõjaväe vahekord. Seni baseerub N. Liidu ideoloogia ülivõimsal armeel ja kui ta nüüd armeed lõhkuda laseks, oleksid tal peaaegu kõik šansid läinud. Praegu aga tasuks keskenduda nimetatud avalduse teisele poolele.

Moskva ähvardab, et kui Leedu tema nõudmisi ei täida, alustatakse majandusblokaadi. Esialgu ähvardatakse lõpetada sellise toodangu tarned, mida N. Liit müüb välisturul valuuta eest.

Leedu valitsus on reageerinud küllalt ootuspäraselt; peaminister Kazimiera Prunskiene esines reede õhtul televisioonis ja arvas, et selline blokaad tuleb Leedule isegi kasuks, saab majanduse kiiremini turumajandusele vastavaks korraldada. Juba on valitsuse eksperdid teinud ka kalkulatsioone ja väidavad, et kui kehtestatakse täielik blokaad, siis peab Leedu raskusteta vastu vähemalt kaks nädalat. Ometi täielikku blokaadi ei usuta.

Gorbatšovi avalduse nõrkusest annab tunnistust ka tõik, et mitmed Leedu ettevõtted on võtnud ühendust oma Moskva ministeeriumiga ja saanud sealt teada, et nood ei kavatsegi Gorbatšovi avaldust täita. Niisiis hakkab kõikvõimsate ministeeriumide süsteem ka Moskvale kätte maksma.

Siiski võib arvata, et Leedul tuleb raskusi, eelkõige kütusega. Just kütuse teemat puudutab täna pärastlõunal ilmuvas «Sąjūdise» lehes «Atgimimas» Leedu majandusministeeriumi spetsialist Georgijus Choroševskis.

Leedu peaks sel aastal tarnima N. Liidust 12 miljonit tonni naftat, 7 miljardit m^3 maagaasi ja 0,5 miljonit tonni sütt. Lisaks veetakse 1,2 miljonit tonni sütt sisse Poolast. Leedu omakorda veab välja 1,4 miljonit tonni bensiini, 1,8 miljonit tonni diislikütust ja miljon tonni aviobensiini. Peamiselt läheb see toodang Kaliningradi oblastisse ja Valgevenesse. Lisaks toodab Leedu aastas ekspordiks 12,7 miljardit Kwh elektrit.

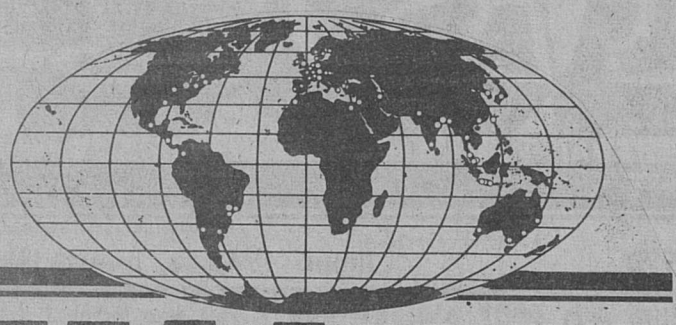
Praegusel hetkel on Leedu väliskaubandussaldo negatiivne — 1218 miljonit dollarit. Moskva täielikust majandusblokaadist tõenäolisem on, et Leedu kaubanduspartnerid Venemaal hakkavad oma toodangu eest nõudma valuutat. Kui arvestada nüüd, et kogu vajamineva kütuse peab Leedu ostma maailmaturu hindadega, ükskõik kas siis Idast või Läänest, suureneks väliskaubandussaldo negatiivne pool veel miljardi dollari võrra. Esmapilgul on asi halb. Kuid pilt muutub oluliselt, kui vaatame, kes ja millistes kogustes nimetatud tooraineid tarbib.

Näiteks vajab Akmene tsementitehas aastas 0,5 miljonit tonni masuuti, Ionava keemiatehas «Azotas» 1 miljard m^3 maagaasi jne. Kõik need tehased on liidulised ettevõtted ja enamik nende toodangust veetakse Leedust välja. Vaevalt sunnib Moskva neid tehaseid valuuta eest toorainet ostma.

Leedu suur trump on Mazeikiai naftatöötlemistehas. Seni pole leedulased küll veel uurinud, kas Balti mere regioonis on ka teisi selliseid tehaseid ja kui on, siis milline on nonde toodangu omahind. Kui Moskval pole kohustusi Leedu ees, pole Leedul kohustusi ka Moskva ees ja Leedu saab ise turustada oma kütusetoodangut. Klaipeda sadama kaudu on juba praegu võimalik aastas välja vedada 3,7 miljonit tonni naftasaadusi.

AAVO KOKK

MAAILM
EILE, TÄNA, HOMME

Kas surve Leedule toob kaasa surve Moskvale!

Moskva jätkuv surve Leedule mitmel rindel hakkas juba mõni aeg tagasi tasapisi muutma Lääne kommentaatorite meelsust N. Liidu suhtes. Moskva käitumise hinnang muutus üha kriitilisemaks.

Moskva viimane ultimaatum muutis aga kogu olukorra järsult teravamaks. Kõigepealt sattusid pisut rumalasse olukorda USA ja Suurbritannia liidrid, kes olid teinud kõik nendest oleneva Mihhail Gorbatšovi toetamiseks. George Bush läks selle nimel isegi teatavasse vastuollu Kongressiga.

Suurbritannia välisminister Douglas Hurd leidis aga Moskva ulatimaatumi avaldamise järel, et Nõukogude juhtkonnal kulus kõigest mõni päev temale kuulutatud seisukohtadest taganemiseks. D. Hurd oli nimelt Moskva-vestluste põhjal jõudnud arusaamisele, et mingeid erilisi majandusmeetmeid Moskva Leedu suhtes rakendada ei kavatse. Seetõttu hoiataski briti välisminister üsna selgesõnaliselt raskuste eest, mida Moskva majandusmeetmed Leedu suhtes võivad kaasa tuua NLi ja Lääne läbikäimises.

Pühapäevane «Pravda» heidab aga vaenukinda Läänele tagasi, süüdistades näiteks USA puhul jälle kurikuulsat «sõjalis-tööstuslikku kompleksi». Viimase eesmärk olevat Leedu kasutamine NLi lagundamiseks ja seal kodusõja vallandamiseks. Kirjatüki autor Tomas Kolesnitšenko toonitab, et Leedu on puhtalt NLi siseasi, millesse läänerii-gid ärgu oma nina toppigu.

Mille pärast Lääs muretseb!

Lääne rahulolematus on Moskvale tegelikult üsna suur oht. Praegu on NLi majandus seisundis, kus aitavad ehk ainult eriti radikaalsed meetmed. Senise praktika põhjal võib aga karta, et ka need kavandatavad «radikaalsed» reformid nuditakse lõpuks siiski ära impotentsi piirimaile. Igal juhul on NLil vähemalt olukorra leevendamiseks vaja Lääne abi.

Läänerii kides on aga juba mõnda aega Moskva maksuvõime ja majandusliku võimekuse suhtes valitsenud suured kahtlused. Üks küsimus on NLi võlad Läänele. Lääne press hindab NLi praegust finantsseisundit väga raskeks. Viimased hoiatavad märgid selle kohta on näiteks NLi Ühisturu saadiku hiljutine pöördumine Euroopa Ühenduste Komisjoni poole palvega pikendada Ühisturult ostetavate kaupade eest maksmise tähtaega 180 päevalt 365 päevani. Samasuguse palvega esines NLi saadik Londonis.

Äriringkonnad meenutavad ka tõika, et näiteks läbirääkimistel USA teravilja ostmiseks oli Nõukogude poole peamine nõudmine maksmise edasilükkamise 36 kuu võrra. Ka mujal otsib Moskva igati maksete tähtaja pikendamise võimalusi. Samas ei ole NL suurendanud oma eksporttarneid, mis oleks loomulik soovi puhul suurendada valuutatulusid. Järelikult on siseriiklikult tootmisega suuri raskusi. Tagatipuks käib Läänele praegu tugevalt närvidele asjaolu, et kogu NLis valitseb suur segadus ja kõnelustel Läänega on raske leida mõnd asjatundlikku tegelast.

Prantsuse press toob muide ära ka NLi Välismajanduspanga viimase aja laenud obligatsioonide alusel. 1988. aastal 100 mlj Šveitsi franki ja 500 mlj DMK; 1989. aastal 75 mlrd Itaalia liiri, 1,25 mlrd DMK, 250 mlj Hollandi guldenit ja 1 mlrd Austria šillingit. Tänavu on kirjas panga West LB organiseeritud 500 mlj DMK.

Rahandusspetsialistid on avaldanud ka arvamust, et võibolla on see Moskva kavalus — olukorda püütakse sihilikult üle dramatiseerida, et hiljem luua enesele soodsamaid tingimusi kõnelusteks rahvusvaheliste rahandusorganisatsioonidega. Olgu mis on, aga Nõukogude väärtpaberitel ei ole Lääne finantsturul minekut.

Raskustesse on sattunud ka kõik need majandusorganisatsioonid Läänes, kes on riskinud asuda koostööle NLi või mõne selle organisatsiooni või ettevõttega. Nõukogude poole maksevõime on kiirelt langenud. On tekkinud oht, et mitmed suured projektid tuleb kas edasi lükata või üldse ära jätta. Üha enam palutakse Lääne partneril oodata raha saamisega. Maksete tähtaja venitamine näiteks pooltei-selt kuult kolmele kuule on juba täiesti argine nähtus. Maksetega viivitavad isegi seni soliidselt käitunud väliskaubandusfirmad. Läänes on aga krediidid tuleb kirjutada samasse korstnasse, kuhu on juba kirjutatud vähearenenud maade võlad. Lootusetud laenud on aga maailmamajanduse seisukohalt pidurdav tegur. Rahaliste vahendite tühja kulutamine suurendab inflatsiooni ja pidurdab majanduskasvu ka Läänes. NLi 280-ne miljoniline elanikkond toodab liiga vähe isegi omaenda vajaduste katmiseks, rääkimata mingi panuse andmisest maailma kapitaliga varustamisse ja üldise jõukuse suurendamisse.

Aga taas — kui lõpetada NLi abistamine, suureneb sealse elanikkonna rahutus ja see toob omakorda kaasa tasakaalutuse ning tootmise edasise vähenemise. Tegemist on mingi nõiaringiga, kust ka Lääs nüüd kuidagi välja ei pääse. Püütakse piirata NLi laenusaamise võimalusi, kuid ei juleta kraane täiesti kinni keerata. Võimalik, et Moskvas on sellest aru saadud. Igal juhul püüab NL liituda kõikvõimalike rahvusvaheliste majandus- ja rahandusorganisatsioonidega ja enamusel juhtudel on eesmärk üks — sealt midagi saada, kuna anda ju eriti midagi ei ole.

Lääne liberaalid on seisukohal, et NLi ähvardavat näljahäda arvestades oleks vaja kasvõi humaansuse kaalutlustel see rahvas kuidagi ära toi-

muutunud sisuliselt võimatuks saada krediiti äriprojekti teostamiseks koostöös NLiga.

NL — sõjalise ohu asemel majandusoht

Varem räägiti NList Läänes ikka kui sõjalise ohu allikast. Nüüd on olukord kujunenud selliseks, et NL hakkab kujutama Läänele majanduslikku ohtu.

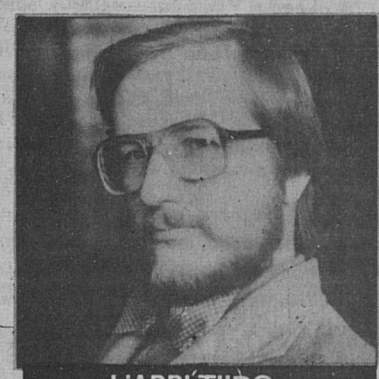
Läänele tähendab NLi maksujõuetuks muutumine seda, et Moskvale antud laenud ja ta. Pragmaatilised jõud viitavad aga sellele, et tasuks arvestada, kui palju inimesi võiks NLis ära toita juhul, kui lõpetada Castro režiimi ülalpidamine, loobuda Cham Rani mereväebaasist Vietnamis või loobuda näiteks ühest praegu ehitamisel olevast lennukikandjast.

Seni näib valitsevat siiski arvamus, et näljane ja militariseeritud NL on ohtlikum kui täis kõhuga ja militariseeritud NL. Lääs peaks nagu Moskvat kogu aeg ära ostma, et too ennast korralikult ülal peaks. Vastupidine arvamus on aga selline, et NLi tuleks just Lääne abist ilma jääda, ehk õpiks Moskva siis kiiremini tundma turumajanduse mehhanisme.

Kogu see küsimuste kompleks tuleb nüüd tõenäoliselt Lääne poliitikutel pähe ka seoses Leedu probleemiga. Näib, et majanduslikke survevahendeid oleks nagu küll ja küll. On ju Moskval abi saamist rohkem vaja kui Läänel selle andmist. Kuid just siin tulevadki mängu eelkirjeldatud vastuolud. Aga äkki vihastame Moskva välja? Äkki jääb Gorbatšov kohast ilma ja mine tea, kes tema asemele tuleb? Selline oli ehk ka Norra mõttekäik, kui loobuti vahepeal juba kindlana tundunud otsusest hakata Nõukogude naftatarnete katkemise korral vedama Leedule Norra naftat. Kardeti, et kuna ka Leedul ei ole esialgu ilmselt raha nafta eest maksmiseks, võib Moskva tõlgendada naftatarneid kui kingitust ja hinnata seda provokatsioonina.

Kõige raskem tundub Läänele otsustamine olevat just seetõttu, et keegi ei riski olla esimene. Võibolla peaksid Lääne valitsused omavahel aru pidama ja siis koos ning korraga otsustama? See oleks muidugi ilus, kuid Lääne pealinnades hakatakse ilmselt kaaluma, mis on tähtsam, kas leedu rahva saatus või rahulikud suhted Moskvaga. Praegu on igatahes raske ennustada, kumb kaalukauss alla langeb. Loodetavasti tõestab Leedu näide Läänele aga ühte — NL on endiselt impeerium ja ükskõik, mis on selle impeeriumi juhi nimi, on ta eelkõige väljas impeeriumi tervikluse nimel.

Kuid on veel üks olukord, kus Moskva võib oma seisukohad ümber hinnata — nimelt kui tajutakse, et selg on vastu seina ja omaenda siserahutuste tõttu nuga kõri peal. Siis võidakse leida, et mõne impeeriumikillu äraandmine millegi kasulikuma nimel ei olegi nii võimatu mõte.

HARRI TIIDO

LEEDU KRISTLIK-DEMOKRAATLIKUST LIIDUST

Ei ole vist olemas eestlast, kes lugedes välislehti või kuulates raadiojaamu poleks pahandanud, et jälle on «Nad» seal kõik asjad segamini ajanud ning kõik eestlased kas Rahvarinde või ERSP selja taha seadnud. Umbes samasugune mulje võib mõnel leedukal jääda Eesti ajakirjandust lugedes: Kogu poliitika algab ja lõpeb «Sajudisega».

Ometi pole poliitika Leedus sugugi sedavõrd üheülbaline. Selles oli võimalik veenduda usutledes hiljuti Tšehhoslovakkias kohatud Leedu Kristlik-Demokraatliku Liidu sekretäri S. Kaušinsit. Olgu järgnev seletus ühtlasi vastuseks «Edasis» Leedu kristlike-demokraatide kohta esitatud küsimusele.

Leedu Kristlik-Demokraatlik Liit kuulub koos 7—8 teise partei-liikumisega Leedu Vabaduse Liigasse, kelle suhtumine Leedus toimuvasse erineb vähemalt teataval määral «Sajudise» omast. Sellest andsid selget tunnistust ka mõned mulle üle antud LKDL dokumendid-avaldused. Ühes neist, enne Leedu NSV Ülemnõukogu valimisi tehtud avalduses pannakse paika viimase olemus okupatsioonivõimude omavalitsusasutusena. Põhjendused on samad, mis Eesti Kongressil välja öeldud seisukohad. Leedu NSV Ülemnõukogu võib küll kehtivaid võimustruktuure oluliselt parandada ja Leedut iseseisvusele lähemale viia, kuid ta pole veel Leedu Vabariigi seaduslik parlament.

Järgnevalt on LKDL küll toetanud põhimõtteliselt Leedu iseseisvuse taastamist, kuid samas ei kiideta heaks kõiki Leedu Ülemnõukogu poolt astutud samme. Ülemnõukogu tegevust hinnatakse kohati liig eufooriliseks, ebaprofessionaalseks ning ülepingutatuks. Leedu Ülemnõukogu avaldust peetakse tähtsaks sammuks iseseisvuse taastamise teel, eesmärk saavutatakse aga alles tõeliselt vabadel ja demokraatlikel valimistel moodustatud Seimi kokkutuleku järel.

LKDL hindab kõrgelt «Sajudise» poolt saavutatut, kuid leiab, et sarnaselt teiste Ida-Euroopa rahvaliikumistega hakkab tema **täht vaikselt** loojuma. Ei usuta kõikide «Sajudise» taha koondunud tegelaste siirusesse, vastumeelsed on mõningad «Sajudise» tegevuses ilmnevad autokraatlikud jooned. Eriti oli seda näha Ülemnõukogu valimistel, mis muutusid mõnel pool valimatuks poriloopimiseks vastasleeri aadressil.

Kristlik-demokraatia Leedus on ise tegelikult oma suhtumistes mõnevõrra lõhestunud. Osa kristlikke-demokraate kuulub nimelt ka «Sajudisse». 4 neist on valitud Leedu NSV Ülemnõukogu saadikuiks.

Kokkuvõttes võib tõdeda, et Leedu ühiskonnas ja poliitikas toimib jõudusid, millest meil paraku suuremat informatsiooni pole. Veelgi suuremal määral kehtib see Läti kohta. Ei tohi unustada, et vabaneme me ilmselt siiski kõik üheskoos. Eesti, Läti, Leedu teed võivad üksteisest paljuski küll erineda, eesmärk on neil aga kõigil üks: iseseisvate riikide taastamine *de facto*.

MART LAAR

LÄTIS ON PRAEGU RAHULIK

REEDEL OLI LÄTIS SÕLTUMATU KOMPARTEI KONGRESS. Eile õnnestus saada ühendus «Latvijas Jaunatne» toimetusega. Sealsete kolleegide hinnangul kulges Läti sõltumatu kompartei kongress väga rahulikult ja pisut igavaltki. Rahulikult kuulati ära ettekanded, üksmeelselt valiti uue partei esimees ja keskkomitee. Sõltumatu (just nii otsustati end nimetada, mitte iseseisva) LKP esimeheks sai Ivars Kezbers, kes enne LKP lagunemist oli LKP Keskkomitee sekretär. Keskkomiteesse valiti põhiliselt maarajoonide komparteikomiteede esimesed sekretärid.

Üks ettekanne käsitles 1959. aastat, mis Läti kommunistide elus tähistas võitlust nn. natsionalismi ilmingute vastu. Juhtivatelt kohtadelt nii partei- kui ka valitsusaparaadis vabastati toona paljud lätimeelsed mehed, mõistagi karistati neid ka parteiliselt. Sõltumatu LKP kuulutas reedel toonased parteilised karistused kehtetuks.

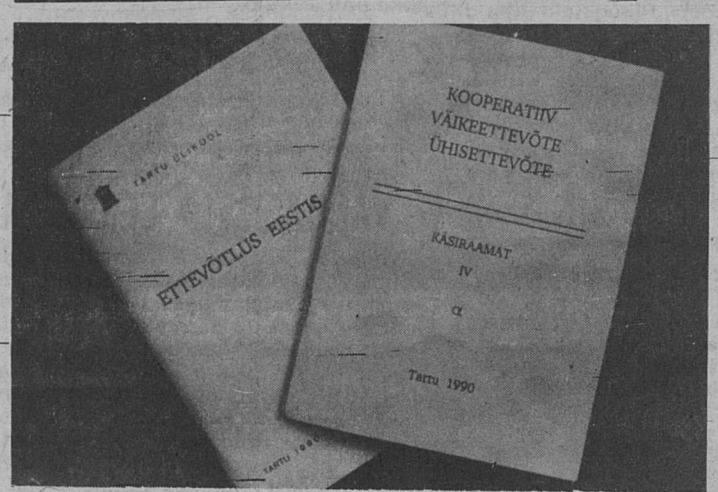
Mõningast vaidlust põhjustas kongressil partei nimi. Arvati, et partei nimes ei tohiks esineda sõna «kommunistlik», sest see sõna on minetanud rahva silmis autoriteedi. Vähemalt esialgu otsustati siiski see sõna alles jätta. Põhjenduseks toodi asjaolu, et siis ei teki vaidlusi, kui ka sõltumatu LKP tahab olla osaline kompartei vara jagamisel, mis paratamatult tuleb.

Mingeid radikaalseid otsuseid sõltumatu LKP kongressil vastu ei võetud.

RAHULIK ON PRAEGU KA LÄTI AJAKIRJANDUSELU. Reedel oli koos Läti ajakirjandusmaja töökollektiivide ühendnõukogu, et arutada mõne väljaande võimalikku sulgemist. Ajendiks oli interlaste kavatsus keelata Läti Rahvarinde «Atmoda» trükkimine ajakirjandusmaja trükikojas. Ühendnõukogu otsustas, et kõik väljaanded, kellel on kirjastusega leping sõlmitud («Atmodal» on), tuleb vastuvaidlematult trükkida ajakirjandusmajas.

ASTA NIINEMETS

ABIKS ETTEVÕTLUSE RÄGASTIKUS

Tsiteerime selle aasta «Ärilehe» 4. numbrit: «NSV Liidus on riigi käes vähemalt 95% majandusest. Säärase seisundi ebatõhusust näitab kogu viimase 70 aasta jooksul toimunu. Lisaks tähendab riigimajandus ülieksplueteerimist. On välja arvutatud, et N. Liidus saab töötaja kätte vaid 2% teenitud töötasust. Ülejäänu läheb riigile. Sellist suhtarvu pole ilmselt kusagil mujal maailmas.»

Tsitaadist järeldub, et Eesti majanduspoliitika tähtsamaid ülesandeid on majanduse äravõtmine riigilt, selle andmine erakätesse. Millises vormis seda teha, selle üle käivad diskussioonid. Eesti NSV «Ettevõtteseaduses» nähakse ette, et ettevõte võib tegutseda riigiettevõttena, rahvaettevõttena, munitsipaalettevõttena, kooperatiivina, ühistuna, aktsiaseltsina, rendiettevõttena või muud liiki ettevõttena.

Lisame kommentaariks, et riigiettevõte võib olla suur või väike. Väikeettevõttel on võrreldes suurettevõttega teatud eelised, kuid olemuselt jääb ta siiski riigiettevõtteks. Tuleb arvestada sedagi, et loetelu ei ole ammendav, praktikas võivad esineda ka muud variandid ja kombinatsioonid. Näiteks puudub loetelust eraettevõte, mis vähemalt taluna on saanud endale eluõiguse.

«Ettevõtteseadusele» lisaks reguleeritakse paljude ettevõtete moodustamist ja tegevust mitmete normatiivaktidega, millest mõned on kaunis ebaõnnestunud. Näiteks «Ärileht» nr. 5 leiab, et «Rahvaettevõtte põhimäärus» on surnult sündinud laps. Meie andmetel ei ole Eestis registreeritud ühtegi rahvaettevõtet. Peab aga rõhutama, et eri akti puudumine ei tohiks olla takistuseks uut tüüpi ettevõtte moodustamisel. Majanduses peaks kehtima valem: kõik on lubatud, mis ei ole keelatud. Seega pole nõue, et ettevõtte asutamise dokumentides peab formuleerima võimalikult täpselt ettevõtte ülesanded, õigusriigile kohane. Selliste ettevõtete loomisse, mille kohta puuduvad eri aktid (näiteks ühistud), peavad praktikud ilmselt lähtuma üldistest vormidest ja avaldama loomingulist initsiatiivi. Pärast eri akti vastuvõtmist on alati võimalik antud ettevõtte asutamisdokumentidesse teha korrektiive.

Riigilt tagasivõtmisel tekib väga palju ja väga erinevaid ettevõtteid. Uued ettevõtted vajavad aga mitmesuguseid kõrgkvalifikatsiooniga spetsialiste. Lisaks spetsialistide koolitamisele vajatakse erinevaid norm- ja juhendmaterjale. Kõik praegu kehtivad Eesti ettevõtluse normatiivaktid leiate firma «Alfa» kogumikust «Ettevõtlus Eestis» (telefon 3 05 53).

Ettevõtte loomisel tuleb aga arvestada, et töötajate olukord ei muutuks halvemaks, kui see oli enne ettevõtte moodustamist. Tegelikkuses on seda juhtunud, mitte niivõrd ettevõtte juhtide pahasoovlikkuse, kuivõrd eelkõige kaadritöötajate teadmatuse tõttu. Kõikides eespool loetletud ettevõtetes kehtib nõukogude tööõigus. Kuigi ka tööõigust püütakse reformida, on see võrreldes tsiviilõigusega siiski olnud stabiilsem. Tööõiguse põhitõed ei muutu nii pea.

Kooperatiivides (mõnede kitsendustega ka teistes ettevõtetes) võib töötada liikmeks oleku alusel, töölepingu alusel või töövõtulepingu alusel. Kui kooperatiivi liikmel on põhikoht kooperatiivis, siis laienevad talle sisuliselt tööõiguse normid. Töölepingu alusel võib töötada kas põhikohaga või kohakaasluse alusel. Põhikohaga töötamisel peab tööraamat asuma kooperatiivis. Kohakaaslusega töötamisel praegu kitsendusi ei ole ja põhikohast mingit tõendit kohakaaslusega töölevormistamiseks ei ole vaja. Nii põhitööna kui ka kohakaaslusega töötamist reguleerib tööõigus. Töövõtulepingut aga reguleerib tsiviilõigus ja töövahekorda siin ei teki ning sellest tulenevaid soodustusi (näiteks puhkust) töötaja ei saa. Sisuliselt tähendab töölepingu järgi töötamine tööeeskirjadele allumist ja töödistsipliinist kinnipidamist. Töövõtulepingu puhul aga vastutab täitja vaid töö õigeaegse ja kvaliteetse täitmise eest, töödistsipliini kui sellist tsiviilõiguses ei tunta.

Kuigi töö- ja töövõtuleping on kvalitatiivselt erinevad, kaob praktikas siiski sageli nende vahe. Eriti siis, kui on tegemist kohakaaslusega, kus tööeeskirjad ei ole nii kohustuslikud. Erinevusi püüti likvideerida juba stagnaajal. Siis nõuti, et töötasu töövõtulepingu korral võis maksta vaid töötasufondist (sagedamini mittekoosseisulisest). Nüüd on vastupidi. Paljud töövõtulepingud vormistatakse kohakaaslusena. Siit ei saa muidugi teha vastupidist järeldust, et kõik kohakaaslusega tehtud tööd on töövõtulepinguga tehtud tööd. Oleme seisukohal, et kui näiteks masinakirjutaja täidab isikliku masinaga kooperatiivi ebaregulaarselt saabuvaid tellimusi, siis on see töövõtuleping, mitte töö- leping.

Juhime tähelepanu ka ühele lüngale meie maksupoliitikas. Kõik töövõtulepingute alusel väljamakstud summad (sõltumata sellest, kas töö täitjaks on asutus või kodanik) on sisuliselt kulutused, mille pealt ei tohi arvestada tulumaksu. Praegu ei arvestata tihti tulumaksu vaid siis, kui täitja on ettevõte. Kui täitjaks on aga kodanik, arvestatakse tulumaksu ikkagi. Kui kaua veel?

Lõpetuseks neist, kes töötavad kooperatiivis põhikohaga. Kooperatiivis on nende tööraamatud ja vaid põhikohaga töötajaile peab kooperatiiv tagama sotsiaalkindlustuse (haigusraha ja pensionid). Praegu sõltub haigusraha veel ametiühingusse kuuluvusest. Inimene, kes töötab põhikohaga kooperatiivis, peaks kuuluma ametiühingusse. Suuremas kooperatiivis peaks olema oma ametiühing. Tartu kooperatiivid on moodustanud oma liidu (tel. 3 49 53). Mis puutub pensionidesse, siis on eriti oluline, et sissekanded oleksid tööraamatusse tehtud täpselt ja korrektselt. Tööraamatute pidamise juhend ja muud tööõiguslikud materjalid on avaldatud firma «Alfa» kogumikus «Tööõiguse probleeme kooperatiivis».

LEMBIT AUVÄÄRT
ANTS KALJUSTE

KAS MINNA VÕI MITTE MINNA NÕUKOGUDE ARMEESSE

Selles asjas paistab jõudude asetus olevat selgunud. **Ühel pool** on NSVL Kaitseministeerium, relvajõud ja sõjakomissariaadid Eesti territooriumil. Viimaste ülesanne on viia ENSV-s läbi kevadine sõjaväkke kutsumine (2570 meest). **Teisele poole** — Eesti Vabariigi kodanike ja Eesti Kongressi, «Genf '49» ja teiste rahvaliikumiste poolele — on nüüd end paigutanud ka ENSV Ülemnõukogu. **ÜN on tunnistanud, et Eesti elanike teenimine Nõukogude relvajõududes ei ole õiguspärane, ning otsustanud lõpetada osalemise sundvärbamises.** Enne oli ÜN positsioon ebaselge. Paraku pole täit kindlust ka praegu, sest tööteenistusseadus on suurte juriidiliste ja poliitiliste puudustega ning selle rakendamise kord täpsustamata.

Loodetakse, et tööteenistuses on poisid kindla(ma)lt kaitstud, sest tööteenistusseadus pakub «seaduslikku» kaitset. Seaduslik on see paraku vaid ENSV ÜN enda ja soovijate arvates. **Moskva silmis on see seadus nagu ka seadus teenistusest NSVL relvajõududes mõistagi kehtetu.** Viimases Gorbatšovi ultimaatumis Leedule nõuti ka sõjaväeteenistuse boikoteerimise lõpetamist. Loomulikult suhtutakse Eestisse samamoodi.

Tööteenistus ei kaitse poisse rohkem kui näiteks liikumine «Genf '49», mis aga ei kohusta ebamääraseks ja pikaajaliseks tööks. «Genf '49» kaitse näitas end sügisel, kui 139 poissi jättis lihtsalt sõjaväkke minemata ning ühines liikumisega «Genf '49». **Neile ei tehtud midagi, nad jäid karistamatult koju.** (Mida võitsid nende sõbrad, kes läksid?)

Siit tulebki välja ainus tõsine kaitse, mida me suudame pakkuda — minemata jätmise massilisus. Võitlus Nõukogude armeega on eelkõige võitlus selle hirmu ja harjumusega, mis meid sunnib sõjaväkke minema. Me oleme sellest peaaegu üle, ent mitte veel päris. Ka praegu, pärast Leedu Vabariiki, pärast Eesti Kongressi ja ENSV Ülemnõukogu otsuseid, on neid, kes **lähevad** sõjaväkke. Miks? Ainult Nõukogude relvajõududesse minemata jättes suudame end kaitsta. Igasugune muu kavandatav kaitse taandub EV kodanike kaitsmisele Nõukogude Liidu vastu üldse ning on saavutatav läbirääkimiste jms. kaudu.

Seega on meie ainus kaitse jätta Nõukogude armeesse minemata. Nõnda taandubki pealkirjas esitatud küsimus uuele — **kuidas** jätta minemata. Mõistagi **ükskõik kuidas,** kuid enne tuleb asi hoolega läbi mõelda.

Seda teemat arutama kutsutaksegi kutsealuseid noormehi kolmapäeval, 18. aprillil kell 18 ülikooli keemiahoone ringauditooriumi (Jakobi 2, II korrus). Eesti Kongressi Tartu saadikute korraldusel räägivad teadjad inimesed Ülemnõukogu ja Eesti Kongressi otsustest, liikumisest «Genf '49», tööteenistusest jms. Võib esitada küsimusi. Saab ära anda kutsealuse kaardi või sõjaväepileti.

OLAVI PAIDE
ENN TARTO

KAUNASE—TARTU BUSS SÕITIS KRAAVI

Laupäeva hommikul kell 5.45 sõitis 12 kilomeetrit Valmierast Riia pool kraavi Kaunase — Tartu liinibuss. Bussijuht oli suigatanud ja buss kaldunud paremale teepervele. Juht märkas pidurdada alles siis, kui parempoolsed rattad olid juba õhus. Parimal juhul kahandas pidurdamine vaid hoogu.

Selles kohas on teetamm ca 5 meetrit kõrge, nii jätkus bussile ruumi üle katuse veereda ja uuesti ratastele jääda.

Bussis oli umbes 30 inimest, kellest enamik õnnetuse ajal magas. Kuigi muhkudeta ei pääsenud keegi, läks siiski suhteliselt õnnelikult. Esmapilgul võis täheldada, et üks mees oli murdnud jalaluu ja ühel tüdrukul oli käsi liigesest väljas. Loodetavasti ei saanud keegi tõsiseid sisevigastusi.

Kaunase bussipark jäi ilma vaid kuu aega sõitnud «Ikarusest», 18 aastat bussi peal sõitnud juht aga rikkus ilmselt oma karjääri.

Tartu bussipargist anti teada, et laupäeva õhtul Kaunase liinile Tartust bussi ei väljunud.

AAVO KOKK

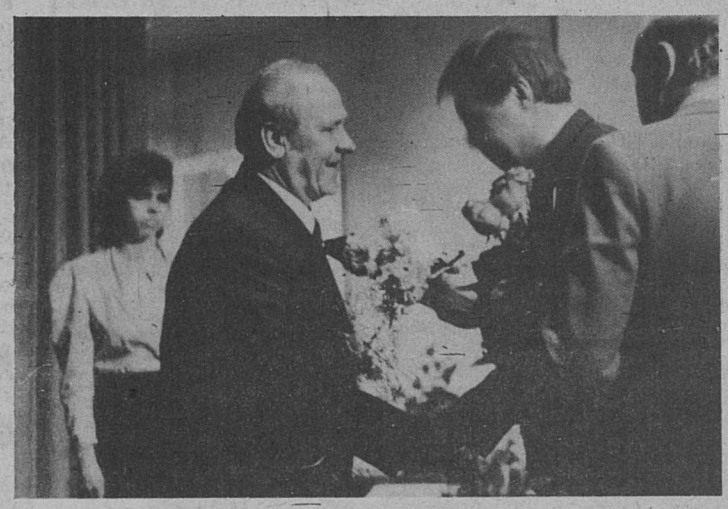
TARTU KÕIGE KAUASEM DIREKTOR

Tartu kammivabrik sai 1958. aastal uue direktori, teisel pool teed, s.o. lihakombinaadis ökonomistina töötanud Vaino Kulli. Tollal oli ettevõttes 400 töölist, praegu on neid tuhat. Ettevõte kannab uut nime — tootmiskoondis «Estiko». Mõistagi on uue nime taga uus sisu.

Kõigest sellest räägiti reedel «Estiko» peadirektori austamisõhtul. Veteran siirdub pensionile. Praegu on Vaino Kull puhkusel, ta töötab edasi veel kaks kuud, s.o. 1. juulini, mil kaotatakse tootmiskoondis «Eesti Tööstus».

Laulis koor, ansambel. Tervitussõnad ütles tootmiskoondise «Eesti Tööstus» peadirektor Mango Altermann. Ömblusvabriku «Sangar» direktor Avo Laev tõi tervitusi ka Tartu ettevõtete direktorite nõukogu ja kommertspanga juhatuse nimel. «Ma tean, et sa oled olnud eeskujulik direktor, aga sa oled ka suur loodusesõber. Tulemuslikule kutsetööle on kaasa aidanud abikaasa, kes on loonud hea koduse õhkkonna, mistõttu oled ametis nii kaua vastu pidanud.»

Tervitusi tõid tehase «Võit» direktor Kalju Kaljuste, lihakombinaadi direktor Ilmar Ulp, ülikooli halduprorektor Vello Peedimaa ja oma ettevõtte inimesed. Teise tsehhi tööline, ettevõtte kehakultuurinõukogu esimees August Tammeväli võrdles elu teatejooksuga: «Sa oled oma etapi edukalt läbinud.»

Austamistseremoonia lõpetuseks ütles Vaino Kull: «Et meie tehas on praegu selline, on kogu kollektiivi teene. Palju tänu kõigile tubli töö eest. Olen kindel, et kollektiivi töö on tulemuslik ka edaspidi.»

Tootmiskoondise «Eesti Tööstus» peadirektor Mango Altermann: «Vaino Kull on meie süsteemi kõige kauem ametis olnud direktor, võibolla isegi kogu Eestis. Ta on ettevõtet väga hästi juhtinud. Tema käe all on tehas kompleksselt välja ehitatud, temalt on eeskuju võtnud meie teised direktorid. «Estiko» on tippettevõte. Praeguseks on teisedki — näiteks «Salvo» — tippu tõusnud ja tugevaks konkurendiks muutunud. «Polümeer» areneb päris hästi, «Norma» oli juba varem tubli ettevõte.»

Pärast aktust usutlesin peadirektorit.

«Kõige rohkem rõõmu valmistab mulle see, et olen nii kaua, üle 31 aasta vastu pidanud.» Kõige suuremaks mureks nimetas ta pidevalt esinenud raskusi materjalide saamisel.

Mida arvata üleminekust turumajandusele?

«Ilma selleta ei lähe me edasi. Kuid teel on palju tõkkeid. Oluline on leida õige hinna- ja maksupoliitika.»

GUNNAR KULVDERE

☎ 33075

Kirjade laat

EESTLANE OLEN JA EESTLASEKS... ILMA OSTUKAARDITA EI JÄÄ

KUI MEIE PERE OSTUKAARTI SAAMA LÄKS, EI OLNUD MIND NIMEKIRJAS. Sain teada, et minusuguseid on palju. Lubati teha täiendav nimekiri, küll siis ükskord kaardi ikka saab. Kus mul kiiret — Tartus ostukaarti vaja ei lähe, sest vaevalt kaubandus end ostukaardi nõudmisega vägistama hakkaks. Võibolla järgmine kaubanduspõlvkond. Praegune on tihkelt ametis komisjonikaubandusega.

OSTUKAART UNUNES, KUNI TULID KURSUSED PEALINNAS. Siis läksin teisele ringile. 8. majavalitsuses vastas kõrgendatud toonil kõnekoor, et nemad pole süüdi. Ega mina olegi pädev nende süüd või süütust määrama, tahtsin ainult oma ostukaarti. Majavalitsus saatis mind passilauda. Samal päeval seda teha ei saanud, sest nii majavalitsus kui passilaud töötavad poole kohaga, ülejäänud aegadel on uksed lukus ja aknad pimedad. Passilaud pidi olema lahti kella 18-ni. Kell 17 lahkus kogu personal ja avatuks jäi vaid üks ruum. Seal igavlev tütarlaps ütles, et tema ei tea midagi.

Nii ma ametnike müürist läbi ei murdnud ja Tallinna tee tuli ette võtta ilma ostukaardita.

KALLIS KAASLINLANE, ÄRA SINA SEDA VIGA KORDA! Esimeses poes jõudsin juhatajani, kes tegi mulle selgeks: näpuvigaseid ametnikke tööl ei peeta. Ma olevat hoopis üürivõlglane ja seetõttu mulle ostukaarti ei antudki. Mu sissekirjutus passis võrdus nulliga.

Püstijalabaarist kohvi ja apteegist peavalutablette stressi maandamiseks — see oli kõik, mis ilma ostukaardita sai.

ENT IGAL ASJAL ON KA HEAD KÜLJED. Näljastreiki ma Toompeal välja ei kuulutanud. Paastusin sügavast sisemisest veendumusest, et vabanedes saastast saan ise paremaks.

HELJU METS

SEE ON VIGA

Ostukaart alandab mind ja põletab mu sõrmi. See tähendab, et mina, eestlane oma tuhandete aastate vanusel isamaal ei saa oma eesti keelega enam tõestada, et olen selle maa kodanik. Tuhanded rublad lennutati tuulde nende kaartide valmistamiseks, mida oleks vaja tegelikult ainult migrantidele, kes pole viitsinud ega tahtnud ära õppida eesti keelt. Isegi kange eesti keelega saaks läbi ilma ostukaardita — keel oleks ostukaardi eest. Ka pole ostukaarti vaja neile mõnele väliseestlasele, kes aeg-ajalt kodumaale käima tulevad, sest oleme ju nemad ka tunnistanud oma kodanikeks suure Eesti Kongressi ühisvalimisega.

Nii on kallis ettevõtmine jälle suunatud vaeste «solvatud» migrantide järjekordse solvangu ärahoidmiseks. Aga kes kus loeb kokku meie solvangud? Juba kakskeelsed sildid kauplustes «Kaupu müüakse ainult ENSV elanikele» näitasid vale suhtumist. Sealjuures on eesti keel suuremate tähtedega!

Ostukaart on sellest veel halvem samm tagasi.

MEERI SÄRE

NELI VÄIKEST KOERA

leinab juba mõnda aega oma perenaist. Näen neid haledaid neljajalgseid Võru 95 maja ümber lonkimas, sest elan samas kandis. Koos teiste ümberkaudsetega püüan süüa ja juua tuua, aga see ei asenda igapäevast hooldust. Koerad — algul viis — olid üksiku vana naise ainsad seltsilised. Nii inimsõprade ja sugulasteta oli too naine, et matma pidi teda linnavalitsus.

See pole ainus peremehetuse juhtum. Hiljutisest «Edasist» lugesin kuulutusi «Kenad kutsikad ootavad peremeest» ja «Loomasõpradele ära anda kassipoeg (siiami segu)». Niisuguseid teateid ilmub sageli.

KUIDAS KAITSTA LOOMI MAHAJÄETUSE EEST? Selle küsimusega pöördun eelmisel nädalal asutatud loomakaitse seltsi poole. Koerakasvatajate klubist Vabriku tänavas ei ole ma enam kaua midagi kuulnud.

SALME RIPSON

OLEME UNUSTATUD

Seda kirja kirjutades olen veendunud, et avaldan kõigi inimeste arvamuse, kes elavad Haagel majas nr. 5.

See maja kuulub tegelikult SMRKle, kuid vabalt võib öelda: ei kellegi maja, ei kellegi maa-ala ja jumalast mahajäetud rahvas. Maja eksisteerib kuus aastat, kuid veel praegu ei ole korralikult tehtud ja kinni aetud ei vee- ega soojustoru kohad. Kõrval teedevalitsuse maja ümbrus tehti kohe korda, aga nr. 5 maja ümbruses on savimülgas. Kuid see kõik on kööme. Terve talve oli toas sooja 16—17 kraadi. Kui enne veel tuli kas või kollakat vedelikku (mida nimetati soojaks veeks), siis nüüd juba kuu aega ei ole enam sedagi. Kus peaksid inimesed pesema ennast või pesu?

Majas elab 35 last ja haigeid vanu inimesi ja keegi ei saa vannis käia. Kerkib küsimus: miks ehitada maja linnast välja, kui ei suudeta hoolitseda inimeste heaolu eest?

L. IVANOVA

ÕIENDUS

Teie 24. märtsi lehes pealkirja all «LAIDONERI OETÜTAR KARIN SAARSEN» on allakirjutanu sugulusvahekord kunagise ülemjuhataja kindral Johan Laidoneriga täiesti õhust võetud. Esiteks: kindralil ei olnud ühtki õde, vaid kolm venda. Teiseks: sugulus on minu isa, kadunud kolonel Villem Saarseni kaudu. Tema isa Aron Saarsen ja Johan Laidoneri ema Mari Saarsen olid õde ja vend. Niisiis oli Villem Saarsen Johan Laidoneri onupoeg. Saarsenite perekonnas hüüti ülemjuhatajat ikka onu Jukuks.

Lugupidamisega
KARIN SAARSEN-KARLSTEDT

P. S. Johan kirjutatakse ühe «n»-ga.

VANDALISTID EESTIMAAD ÜLES EI EHITA

Vööpste kaupluse lähedal ehitati bussiootajatele kolmesuunalise tuulevarjuga paviljon. See püsis 13 aastat terve, leidus inimesi, kes vajaduse korral koristasid ümbrust, veel hiljuti värvis üle 80 a. vanake omal algatusel paviljoni üle. Oli ilus vaadata.

Aga oh õnnetust — paar aastat tagasi hakkas õhtuti kogunema seltskond, kohalikud poisikesed, lärmitseti ja rüübati kesköösi. Laudhaaval lõhuti pingid, lauad peksti tükkideks. Katuse kallal tegutseti isegi päise päeva ajal. Esialgu jäeti alles see pink, kus vandalistid ise istusid ja janu kustutasid. Nüüd on kõik lõhutud.

Ööl vastu 1. aprilli lõhuti maha üks sein. Nüüd pole bussiootajatel kuskil toetada ega varjuda, nende hulgas varahommikul koolibussi ootajad. Paviljon asub küla südames, käidava tee ääres. Külarahval pole jõudu poisikeste pidurdamiseks. Kambas on muidugi sõbrad Melliste ja Mäksa kandist. Ei mõista, kuidas vanemad ei tunne muret, mis karutempe pojukesed öösel teevad ja kus hulguvad.

Nii me siis kaunistame oma eesti kodu ja hoiame loodust. Neil skandaalitsejatel nupp ei noki õppimises ega töös, ometi vajavad toitu ja kehakatet. Kes tulevikus neid ülal peab, kuidas suudame elu sees hoida väikesel sünnimaal?

Palun mitte avaldada kirjutajat: on kogemusi, et ööpimeduses tasuvad nad kurvalt kätte. Honorar Eesti Rahva Muuseumile.

VÕIBOLLA TEEN MA PATTU...

Nädal tagasi teisipäeval käisin juuksuris ja pärast seda läksin Rüütli tn. fotoateljeesse. Kui piltniku juurest väljusin, avastasin, et nagist on kadunud uus mantel, ainult kübar kiikus veel nagi peal. See-eest oli mulle jäetud kellegi vana palitu, mille pidingi lõpuks selga panema, sest ilm oli jahe.

Minu kevadsügismantel oli uus, «Baltika» toode, heleda kakao värvi, veidi krobeline viilane riie, tepingud käistel ja revääridel. Pärast pikemaks laskmist polnud ma jõudnud alt voodrit veel kinni õmmelda, see oli traageldatud. Asemele jäetud rõivatükk on umbes sama, ainult et tumepruun, kantud, must ja kopitanud haisuga. Ei ole kahtlust, et vahetamine oli sihilik.

Ja nüüd ma mõtlen muudkui selle hallikate hõredate juustega naise peale, kes juuksuris tahtis minust järjekorras ette minna ja kellele ma ei saanud vastu tulla, sest endalgi oli kiire. «Te olete nii õel,» ütles ta. Meie pilgud kohtusid, ta vaade oli nii vihkav, et seda on võimatu unustada. Kas tõesti tuli ta minule juuksurist fotograafi juurde järele ja leidis võimaluse kätte maksta? Kell oli umbes üks päeval.

1941. aastal viidi meid öösärgiväel auto peale, et Siberisse saata. Ma mõtlesin nüüd vahepeal juba, et halbade inimeste aeg on ümber.

Palun tooge mu mantel tagasi või teatage, kus ta praegu on. Kes teda kannab?

ELENA S.
Tiigi 23—12

□ **Ee-hitame ee-eesti koodu Ka-annikese uulitsal.** **Vello Kutsari foto**

MEIE EI OLE LOHAKAD

Kodulinn puhtaks ja koduseks. Loen ja kuulen seda sageli. Küll tahaks ka näha, kuid kui selleks kutsutud ja seatud midagi ei tee, on see võimatu.

Möödunud sügisel pühkisime õued puhtaks, lehed kokku prügikasti juurde. Auto tuli ja viis tänavalt hunnikud ära, aga prügikasti kõrvale jäeti kõik alles. Järgmistel päevadel kandis tuul rõõmsalt lehed laiali.

Kogu aeg räägitakse: elanikud on lohakad, ei tee midagi kodu heaks. Vanades elurajoonides see küll nii ei ole. Võin kinnitada, et meie maja ümbrust koristame ainult meie, s.t. elanikud ise. Meie teeme seda küll päris rõõmsalt. Ei ole meil midagi selle vastu. Sellepärast solvabki sügavalt ametimeeste hoolimatus.

LEA LEHIS,
Kastani 137

ANDKE RAHA TAGASI!

⊙ Lehetellija M. S. pöördumine «Ajakirjanduslevi» ja sidesõlme ülema poole ⊙

Märtsi lõpus andsin «Ajakirjanduslevisse» avalduse II kv. ajalehtede tellimise tühistamiseks ning tellitud ajalehtede raha tagasisaamiseks. Mulle selgitati, et aprillikuu ajalehtede tellimist ei ole võimalik tühistada, sest olin avaldusega hilinenud. Samuti öeldi mulle, et kui tühistan ajalehtede tellimuse, siis ei ole võimalik tellimist pikendada II p. a. peale.

Minu arvates, kui «Ajakirjanduslevi» ei ole suuteline kindlustama elanike tellitud ajalehtede kättesaamist, on mul õigus igal ajal tühistada leping tellitud ajalehtede kohta. Või ma eksin?

Palun mulle teatada tarvitusele võetud abinõudest Anne sidejaoskonna töö parandamiseks ning teha mulle selgeks, kuhu paneb sidejaoskond elanikele kätte toimetamata ajalehed.

Ühtlasi palun mulle tagastada k. a. II kv. tellitud ajalehtede raha koos kviitungitega I kv. ajalehtede tellimise kohta, et oleks võimalik pikendada ajalehtede tellimist II poolaastaks. Tellin lehti muidugi juhul, kui olete suuteline oma alluvaid tööle panema.

M. SAARIK,
Leninakani 3—17

Kiire reageerimise kasu

1. MÄRTSIST PEALE ON SISEASJADE OSAKONNAL KIIRREAGEERIMISGRUPP (sõnamonstrum lasti lahti siinmail, kuid suurtes linnades on varemgi kiireks tegutsemiseks eri meeskondi komplekteeritud, Peipsi taga nimetatakse sellist üksust *gruppa sahvatki*).

Politsei tööst kaugemal seisja ei saa vist aru, mis segas neid varem viivatamatult püstolit haaramast ja kuriteopaigale kihutamast.

Kiiresti reageerijate (miks ei võiks meiegi öelda — kinnivõtjate?) pealik majoritärniga JAAK VADI seletas umbes nii: «Leiti töö parandamise võimalusi. Kõigepealt: saime kaks korralikku sõiduautot. Teiseks: palka pandi juurde ja meie ametisse hakkas tulema noori mehi. Kolme kuu jooksul on tööle võetud kolmteist uut. Täna vormistatakse veel üks. Värske jõud võetakse patrullteenistuse roodu — nende asemele, kes tulid üle meie gruppi. Oma tosinasse oleme sobivaid mehi valinud teistestki üksustest, näiteks valveteenistusest, neist üks tuli koos jälituskoeraga.»

Valiti hoolikalt. Nõutakse füüsilist vormi, töökogemusi, sambooskust, püstoli ja kumminuia kasutamise oskust. Ülem toonitas veel seaduste tundmist ning valmidust nende nõuete järgi tegutseda.

Reageerijate auto ajuti seisab, rohkem siiski liigub, pidevalt hoitakse raadiosidet korrapidaja, valveteenistuse ja autoinspektsiooniga. Öisel ajal lamab koer pagasiruumis, päeval ei sõideta kesklinnast kaugele, et vajaduse korral oleks võimalik haarata peni paari-kolme minuti jooksul.

Üks hetk! Tekib ikkagi küsimus, miks ei saanud või ei saa praegu osakonna korrapidaja juurest ja tema käsu peale kriminaaljälituse meeskond viivitamatult välja sõita?

J. Vadi: «Varem lihtsalt ei jätkunud mehi ega olnud eri sõidukit, et lihtsalt istuda ja oodata väljakutset. Korrapidaja käsutuses olevad operatiivtöötajad on enamasti hõivatud mitmesuguste ülesannetega: nad käivad pisemaid korrarikkumisi klaarimas, viivad läbi uurimisprotseduure, konvoeerivad areteerituid ja nii edasi. Vajaduse korral sai neid küll välja kutsuda ning teatada, kuhu tuleb sõita, kuid paratamatult kadus käest oma veerand tundi, teinekord rohkemgi. Nii et enamasti jäädi hiljaks.»

Nüüd olevat asi teisiti. Kuid enne näidete kirjapanemist peab ilmselt meelde tuletama lugupeetud akadeemiku Karl Rebase manitsust (vt. 10. aprilli «Edasi») — ajalehed ja teised infovahendid teatavad päevast päeva: kinnipeetu see ja see on teinud seda ja seda. Aga kõige peenemate seaduste järgi tohib ainult rahvakohus NSV Liidu kodaniku kurjategijaks tunnistada, teistel õiguskaitseorganitel, näiteks miilitsal või prokuratuuril ei ole õigust anda kellegi seadusvastasele teole nö. lõplikku hinnangut. Kuriteojuhtumi edasisel uurimisel (ja lõpuks kohtus) võib selguda, et kiirustades lehte pandud (raadios või televiisoris teatatud) teod polnudki nii rängad või jääb süüdistusest midagi hoopis katteta.

Seepärast nõuab akadeemik, et tarvitataks sõnastust: seda ja seda kahtlustatakse sellise ja sellise teo toimepanemises. Ega midagi, hea nõuanne kulub ära.

Niisiis, 1. märtsil helistati «Kasekese» lähedalt: autode juures passib kaks kahtlast noormeest. Hiljem leiti nad — Mait Meri ja Olav Räni — südalinnast. Neid kahtlustati ning algatati kriminaalasi.

6. märtsil kihutasid kinnivõtjad maja Nõmme 13 juurde ning võtsid kinni sinna sisse murdnud mehe. Uurija kahtlustab, et Aadu Riik omatahtsi aknast sisse ronis ja tahtis midagi varastada.

10. märtsil püüti autode juurest kinni kolm koolipoissi — Alari Põllula, Gunnar Muruaas ja Dmitri Borissov. Uurimisel peab selguma, kas on nad tunginud ainult 11 autosse või mõnesse veel.

11. märtsil (südaöösel) teatati, et Puusepa-Riia ristmiku lähedal tungiti kodanikule kallale. Jälgedele juhitud koer jõudis kahe meheni ning hakkas neid — Timur Danilovit ja Vladislav Fomkinit — kõhklemata kahtlustama. Sedasama tegid miilitsamehedki. Asja uuritakse. 13. märtsil tuli appikutse majast Anne 30. Elanikel oli kinni peetud keegi ebalevalt käitunud nooruk ning samas avastati ka korterisse sissemurdmine. Suurem osa varastatud korterikraamist (umbes 4000 rubla väärtuses) leidis jälituskoer ning peagi viis ta miilitsamehed kokku Aleksandr Lovjagini ja Dmitri Saldauskasega. Viimaseid kahtlustatakse ka sissemurdmises mitmesse koolimajja.

21. märtsil oli ühest Veeriku tänava majast varastatud esemeid ning peidetud aeda kuuride taha. Kui kamp noorukeid asju ära viima asus, peeti nad kinni. Olid Marina Kisseljova, Marina Opikova, Sergei Kovplin ja Aleksandr Korolkov. Esialgu pole teada, mis osa neist keegi etendas.

Sissemurdmisest 21. märtsil «Võru» kauplusse ja 25. märtsil II elamujaoskonna lattu ning kahtlustatavate kinnipidamisest on juba lehes juttu olnud.

27. märtsi öösel üllatasid kinnivõtjad küttekontori laoplatsil Aare Metuusalat ja Olaf Räni. Nad tassisid elektrisaagi. Kinnivõtjail oli alust arvata, et nad tahtsid tööriista ära viia.

2. aprillil pidasid kiirreageerijad kinni Mait Meri, Maire Jaaksoni ja Ardo Milleri. Kinnipidajail tekkis veendumus, et noored müütavad varastatud kraami. Mõne tunni pärast oli juba üks sõiduk teada, kust öösel oli osa pakutavaid asju varastatud.

Ja nõnda edasi. Jääb lisada, et kõik kurjategijad ei ole siiski veel kinni püütud ja et kuritegude puhul reageerivad miilitsamaja teisedki üksused. Nii et kahtlasest teost või tegelasest aimu saades tuleb kindlasti helistada 02-le.

*

14. aprillil tuli mitmel mehel kibekähku tõmmata ülle kuulikindel vest. Kihutati Ihastesse, kus otsiti üles Emajõe äärde viiva tee ots. Nimelt oli korrapidajale helistatud, et jõekääru suunas sammus üks sõdur, automaat õlal.

Kodumaa kaitsja peeti kinni. Talt võeti ära automaat ning täis magasinid padrunitega. Kui linnas formaalsused täidetud, anti kohaliku väeosa ajateenija EŠMURKUL ŽURABAJEV üle sõjaväekomandatuurile. Asja edasine käik jääb juba raskete väravate taha.

STEPAN KARJA
Meelis Loki foto

Antiikkultuur

on ainevald, milles meie teadmised on üsna napid. Egiptusest on harilikult meelde jäänud vaid vaaraod ja püramiidid. Kuid vanaegiptuse arusaamadel ajast ja saatusest, igavikust ja maailma lõpust on ootamatuid ühisjooni antiikaja mõtlejate ja keskaegsete skolastikutega. Kas see on juhus või inimmõtte seaduspärasus? Vastuse saame KOLMAPÄEVAL, 18. APRILLIL KELL 18.15 TÜ NÕUKOGU SAALIS. SIIS PEAB EESTI AINUS EGÜPTOLOOG SERGEI STADNIKOV loengu «Igavik ja aeg muistses Egiptuses». Tulge kuulama ja pärima.

JÜRI LINNUS

Tartu arstid Põlvamaal

Läinud talvel moodustasid Tartu maakonna arstid oma liidu. Üheks suunaks võeti koostöö naabritega. Algust tehti sel kuul Põlvamaal. Tutvuti kaks aastat tagasi esinduslikku ja avarasse hoonesse kolinud Saverna ambulatooriumi ja inimsõbraliku vanuritekoduga, Kanepi ambulatooriumi ja Põlva keskhaiglaga.

Sealsed rajooni ja majandite juhid (eelkõige endine Saverna kolhoosi esimees Peeter Basestjuk) asusid tegutsema. Bürokraatia rägastikest läbi murda olnud küll ränk, aga tulemusi arvestades edukas. Lõpuks istuti Põlva Arstide Liidu rahvaga vestlusringis.

SILVI KOEMETS

TULEVASELE MUUSIKAHOOAJALE MÕELDES

⊙ Eesti Kontsert peab arvestama «Tartu Sümfoonikutega» ⊙
⊙ Tartusse muusikadirektori ametikoht ⊙

Teisipäeval oli Tartus Eesti Kontserdi esindus eesotsas direktor Oleg Sapožniniga. Tuldi sooviga selgeks teha Tartus süvamuusikakontsertide korraldamise probleemid. Sestap olid peamised vastu rääkijad meie linna kultuurinõunik Linnar Priimägi ja «Vanemuise» peadirigent Endel Nõgene.

Oleg Sapožnin märkis sissejuhatuseks, et mullu 1. oktoobrist filharmoonia reorganiseerimise tagajärjel loodud Eesti Kontsert on loobunud levimuusikast (mõned leviansamblid polevat Eesti Kontserdist siiski loobunud, nemad aitavad raha teenida), eelistades süvamuusikat ja džässi. Aastas korraldatakse umbes 2000 kontserti. Goskontserti peetakse partneriks, välismaale selle organisatsiooni kaudu enam ei sõideta, küll aga võetakse vastu välismuusikuid. Eesti olevat muide üks väheseid liiduvabariike, kuhu sõandatakse välismuusikuid saata. Et süvamuusika kontsertidel ei ole sageli täissaali, ei ole ka EK majanduslik olukord kiita. Riik annab toetust 975 000 rubla aastas, sellest kulub ainuüksi RAMile 200 000. Saalide valdajad on tõstnud üüri, ajalehed tahavad reklaami eest raha, küsimata, kas kontserdid on süva või levi.

Kontsertide arv kuus on Tartus kõikunud kahest üheksani, samuti kõigub kuulajate arv saalitäiest mõnekümneni. See annab märku, et asi ei ole [illegible] põlguses või põlguses, ilmselt on teisigi pidurdavaid asjaolusid.

Et ka Tartus käib oma muusikaelu, pealegi on lisaks kooridele ja muudele muusikakollektiividele sündinud Tartu sümfooniaorkester «Tartu Sümfoonikud» oma kavade ja eesmärkidega, siis on tarvis töösuunad ja ka -plaanid kooskõlastada, kontserdihooaeg hästi läbi mõelda. Linnar Priimägi leidis, et hooaja kontserte ei saa millimeetri täpsusega planeerida, küll aga tuleb teadvustada põhistruktuur. Tartus on süvamuusika kontserdihooaja alustalasid Tartu sümfooniaorkester. Tema kontserte finantseerib linn, st. ostab need ära. Sellele põhistruktuurile lisanduks Tallinna poolt pakutav. Järgmise hooaja peaks Eesti Kontsert kavandama koostöös Tartuga, kusjuures oluline pole üksnes see, kes esinevad, vaid ka repertuaar. Viimast mõtet toetas Endel Nõgene. Tema arvates on normaalne, et Tartu orkester annab septembrist maini 5—6 kontserti. Sel juhul mahuksid hooaega vabalt ka konservatooriumi orkestri ja ERSO kontserdid. ERSO peaks Tartusse toodavat kava sättima «Tartu sümfoonikuid» silmas pidades, kes pole suuteline kõiki ERSOle jõukohaseid teoseid esitama.

Eesti Kontserdi vanemekspert Madis Kolk sedastas esitatud soovides vastuolu: ERSO tulevane hooaeg on tänaseks kavandatud, tarvis on hakata planeerima ületulevast. et luua välismaailmaga nor- [illegible] tarvilik sünkroonsus. Tartus on aga paraku seesuguse sünkroonsuse loomisega raskusi. Tuleb arvestada, et Tartu sümfooniaorkestri alus on teatri orkester ja «Vanemuises» (ikkagi kombinaatteater) pole võimalik nii pika aja peale ülitäpseid plaane koostada.

Kõik olid aga ühel nõul, et kontserdihooaega saab senisest palju otstarbekamalt kavandada, vältida kontsertide kuhjumist, sarnast ja lausa ühesugust repertuaari jms. See saab aga ladus olla vaid juhul, kui on olemas inimene, kes kõik läbi mõtleb, kooskõlastab, korraldab.

Linnar Priimäel oli kava olemas. «Tartu Sümfoonikutele» on Tartu linnavalitsuse poolt mõeldud administraatori koht. Kui Eesti Kontsert annaks raha lisaks, võiks see inimene olla Tartu ja Tallinna ühendaja, ja miks mitte nimetada ta näiteks Tartu muusikadirektoriks. Töösse puutuvad üksikasjad ja kohustused võib täpsustada lepinguga. Oleg Sapožnin oli ettepanekuga põhimõtteliselt nõus, tarvis on leida muusikas asjatundja energiline inimene.

Mis puutub majanduskitsikusse, üüridesse ja reklaamikulutustesse, siis siin ei olnud Tartu poolel Eesti Kontserdile võimalik lohutust pakkuda. Praeguses algelises majandusolukorras, iseseisvumisraskustes ja inflatsioonis ei tasu suurt metseenlusele loota. Loota võib üksnes seda, et majandamise õpipoisipõlv asendub võimalikult ruttu soliidse majanduseluga.

IVI DRIKKIT

Hea sõna võidab

Noorukite kuritegevus teeb muret meil ja raja taga. Meil on seni kehtinud reegel, et igale pahale teole järgnegu möödapääsmatult karistus. Alaealiste ümberkasvatamise asutused on paraku kuritegevuse kooliks. Mõneks aastaks saadame tülika poisi silme alt ära, aga kelle me sealt endi sekka tagasi saame?

Muis maades ongi viimastel aastatel hakatud eriti alaealiste puhul rakendama alternatiivseid mõjutusvahendeid sh. lepitamist. Paljude seaduserikkumiste puhul on see inimlikem lahendus. Süüdlasel aidatakse jõuda sügavamale arusaamisele oma teost, ta lepib kannatanuga ära ja heastab tekitatud kahju. Lepitamisega tegelevad vabatahtlikult hea tahte inimesed, enamasti kristlased. Lepitajad on ühinenud oma organisatsiooni, mis korraldab väljaõpet ja tööd.

Tartu Lastekaitse Liit kutsub kõiki lepitamisest huvitatuid kogunema neljapäeval, 19. aprillil kell 17 TÜ peahoone auditooriumi 102. Dotsent Rait Maruste kõneleb lepitusliikumisest Soomes ja lepitamise võimalikkusest meilgi. Plaanis on kokku saada Tartu lepitusliikumise algatustoimkond.

MARJU PARVE

Agatha Christie

VIIS JUTTU

5.

Bunch ei oleks osanud öelda, millistena ta mr. ja mrs. Ecclesi kujutlenud oli, kuid neid tervitades ta teadvustas endale, et on üllatunud. Mr. Eccles oli tüse, õitsva väljanägemisega mees, kes normaalseisundis olemuselt arvatavasti heatujuline ja vaimukas. Mrs. Eccles oli liialt üleslöödud ja kriiskavalt mingitud. Tal oli väike mossis suu, tema hääl oli peenike ja kile. «See oli kohutav šokk, mrs. Harmon, nagu te kujutleda võite,» ütles ta.

«Muidugi,» nõustus Bunch. «Ma tean. Kindlasti on teil raske. Palun võtke istet. Kas tohin teile midagi pakkuda? Tee jaoks on aeg ehk pisut varajane . . .»

Mr. Eccles vehkis tõrjuvalt käega. «Ei, ei, meile pole midagi vaja,» ütles ta. «See on teist väga kena, seda küll. Me tahaksime ainult — ainult — tjah — kuulda, mida vaene William enne surma ütles ja kõik ja puha, saate aru?»

«Ta oli pikka aega siit ära, Ameerikas,» seletas mrs. Eccles. «Ning ma arvan, et tal oli mõningaid vastikuid kogemusi. Ta oli nii vagur ja rõhutud, kui ta jälle tagasi tuli. Ta arvas, et maailm pole selleks loodud, et siin elada, ja tal polevat tulevikku. Vaene Bill, ta kannatas väga nende meeleolude all.»

Bunch silmitses mõlemaid vaikides.

«Ta oli tõepoolest mu mehe revolvri võtnud, jajah,» jätkas mrs. Eccles. «Ilma et me oleksime seda aimanud. Ja siis, nagu näib, sõitis ta bussiga siia. Arvan, et see oli meie pärast. Ta ei tahtnud seda meie majas teha.»

«Vaene, vaene poiss,» ütles mr. Eccles ohates. «Ei tohi teda hukka mõista.»

Järgnes lühike paus, enne kui mrs. Eccles ütles:

«Kas ta ei jätnud meile mingit teadet? Mingit viimset sõnumit või muud säärast?»

Tema säravad seasilmad jälgisid ainiti Bunchi. Ka mr. Eccles kallutas end ettepoole, otsekui januneks vastust.

«Ei,» ütles Bunch rahulikult. «Ta tuli kirikusse surema. Ta ütles vaid sõnad: kiriklik asüül.»

Mrs. Eccles kordas imestunult:

«Kiriklik asüül? Ma ei taipa, mida see . . .»

Mr. Eccles katkestas teda:

«Püha paik, mu kallis,» seletas ta kannatamatult. «See on see, mida vikaari abikaasa mõtleb. Enesetapp on patt, et sa teaksid. Arvan, ta tahtis siin selle pärast andestust paluda.»

«Ta tahtis enne surma midagi öelda,» sõnas Bunch. «Ta alustas: «Palun,» kuid rohkem enam ei suutnud.»

Mrs. Eccles pühkis taskurätikuga silmi ja nuuksatas.

«Ah, kullake,» halises ta. «See on nii kohutavalt kurb, kas pole?»

«Nonoh, hea küll,» ütles tema mees. «Võta ennast kokku.

6.

Siin ei saa enam midagi muuta. Vaene Willie. Nüüd on ta rahu leidnud. Südamlik tänu, mrs. Harmon. Loodan, et me teid kinni ei pidanud. Vikaari abikaasal on alati palju tegemist, seda me teame.»

Nad ulatasid üksteisele käe. Juba minekul, pöördus Eccles veel kord ümber ja ütles:

«Ahjaa, veel midagi. Oleksin peaaegu unustanud. Usun, et tema mantel on veel siin?»

«Tema mantel?» kibrutas Bunch laupa.

Mrs. Eccles ütles:

«Tahaksime hea meelega kõiki tema asju, teate, võibolla on see pisut sentimentaalne, aga . . .»

«Tal oli kell, rahatasku ja sõidupilet,» seletas Bunch. «Andsin need seersant Hayesi kätte.»

«Siis on ju kõik korras,» ütles mr. Eccles. «Küllap ta need asjad meile üle annab, arvan. Tema isiklikud paberid on kindlasti rahataskus.»

«Seal oli ainult naelane rahatäht, muud mitte midagi,» ütles Bunch.

«Ei ühtki kirja? Ega muud seesugust?»

Bunch raputas pead.

«Noh, veel kord südamlik tänu, mrs. Harmon. Kas mantel, mis tal seljas oli — kas seersant võttis selle kah kaasa?»

Bunch kibrutas taas laupa ja pingutas mälu.

«Ei,» ütles ta. «Arvan, et ei võtnud. Las ma mõtlen. Arst ja mina võtsime tal mantli seljast, et teda läbi vaadata ja haava ravitseda.» Ta vaatas mõtlikult ringi. «Arvatavasti võtsin ta koos käterätikute ja pesukausiga kaasa.»

«Oh, mrs. Harmon, kui see teile tüli ei tee . . . Tahaksime meeleldi tema mantlit, teate, oli see ju viimane, mida ta kandis. Noh, ja mu naine tahaks seda nii meelsasti endale.»

«Loomulikult, saan aru,» ütles Bunch. «Kas ma ei peaks teda enne puhastada laskma? Kardan, et ta on üpris — nojah — verine.»

«Oh ei, ei, ei, see ei tee midagi. Pole vaja,» ütles mr. Eccles kiirelt.

Bunch kortsutas kulmu.

«Kui ma vaid teaksin, kuhu ma ta panin. Vabandage mind pilguks.» Ta ruttas trepist üles, ning möödus mõni aeg, enne kui ta tagasi tuli, mantel käsivarrel.

«Mul on kahju, et te ootama pidite,» ütles ta hingetult. «Minu koduabiline oli mantli koos teiste rõivastega, mis puhastusse pidid minema, kõrvale pannud. Võttis aega, enne kui ma ta üles leidsin. Mantel on siin. Pakin ta kohe sisse.»

Protestidest hoolimata pakkis ta mantli paberisse. Siis jätsid Ecclesid jumalaga, unustamata veel kord üliviisakalt tänada.

ERKKI LUHAMAA TOPELTMEISTER

Läinud nädalal selgitati Tallinnas moodsas viievõistluses Eesti noorte meistrivõistlustel paremaid. Võisteldi neljas vanuseklassis: A-vanuseklassis (1972—73 sünd.) noormehed ja neiud viievõistluses ning B-klassi (1974—75 sünd.) poisid ja tütarlapsed neljavõistluses (ilma ratsutamiseta). Peeti individuaalturniir ja meeskonnavõistlus ühingute linnaorganisatsioonide kolmeliikmelistele meeskondadele, eraldi A- ja B-klassis.

Tartu 7-liikmeline võistkond ei pea punastama: 6 võistlejat saabus koju medalitega.

A-klassis oli ainsa tartlasena tules Imre Ilves (1. kk.) ja väljus sellest hõbemedali omanikuna. Seejuures oli noormees pärast nelja võistlusala 7. kohal!! Kuid Imre närv ja oskused ei vääratanud — ta võitis ratsutamise maksimaalse 1100 punktiga.

A-klassi järjestus: 1. Raoul Raidna, Tall. «K»; 2. Imre Ilves, Trt. «D»; 3. Aivar Kajakas, Tln. «D». Imre täitis ka meistrikandidaadi järgunormi.

B-klassis oli Tartut esindamas 3 poissi. Siin vallutati kõik tipud. Erkki Luhamaa (14. kk.) oli parim individuaalarvestuses, esikoha sai ka meeskond. Marko Luhamaa (14. kk.) ning Martin Jaigma (10. kk.) tulid Eesti noortemeistriks moodsas neljavõistluses. Erkki individuaalvõit tuli tänu väga tugevale vehklemisele, ta kaotas 50 kohtumisest kõigest 5 ja teenis 1210 p.

B-klassi poisid: 1. Erkki Luhamaa, Trt. «D» 4097 p.; 2. Taavi Perri, Tln. «D» 3941 p.; 3. Andrus Sammelselg, Tln. «D» 3673 p. . . . 6. Marko Luhamaa . . . 8. Martin Jaigma.

Neidude A-klassis pakkusid tallinlannadele konkurentsi meie B-klassis võistlevad neljavõistlejad Kristin Jaigma, Heili Annuk, Krista Gusseva (kõik 10. kk.). Viievõistluses endast vanematega kolme hulka ei jõutud.

B-klassi neljavõistluses saadi taas kaks medalit, hõbe ja pronks. 1. Külliki Sillari, Tln. «D» 3659 p.; 2. Kristin Jaigma, Trt. «D» 3366 p.; 3. Krista Gusseva, Trt. «D» 2567 p.

Tartu viievõistlejate edu alus oli edukas esinemine viievõistluse tehnilistel aladel: ratsutamises, vehklemises ja eriti laskmises (treener M. Audova). Nii neidude kui ka noormeeste ratsutamise võitsid 1100 punktiga Krista Gusseva ja Imre Ilves. Laskmine võideti kõigis vanuseklassides! Neidude A- ja B-klassis Kristin Jaigma 190 silmaga, A-klassi noormeeste seas Imre Ilves 188 silmaga, B-klassi poiste hulgas Marko Luhamaa 186 silmaga.

Paralleelselt Eesti noorte esivõistlustega peeti neljavõistluse karikaetapp C- ja D-klassi noortele. Tallinna «Kalevi» ja «Dünamo» ning Tartu LNSK õpilaste vahel. Ka siin võistlesid tartlased edukalt. Neljal etapil võitis C-klassi Tartu poiss Valdeko Paavel (5. kk.), teine oli Urmas Peiker (Tartu 12. kk.), kolmas Pent Filippov (Tln. «D»). Tütarlaste järjestus: 1. Astrid Meltsas (Tartu 10. kk.); 2. Ann Sammelselg (Tln. «D»); 3. Leena Ojaloo (Tln. «D»). D-klassi poiste seas oli ülekaalukalt parim Meelis Peiker (12. kk.).

Karikavõistluste nelja etapi kokkuvõttes juhivad A-klassis Imre Ilves, B-klassis Erkki Luhamaa, C-klassis Urmas Peiker, D-klassis Meelis Peiker. Tütarlaste B-klassis on eesotsas Krista Jaigma, C-klassis Ann Sammelselg.

Lõpetuseks teade: 20.—22. aprillini on Tallinnas veteranide tänavused esivõistlused kolmes vanuseklassis: kuni 39 a., 40—49 a., 50 a. ja vanemad. Mandaatkomisjon on koos 20. aprillil kell 18 TOP-is (Regati pst. 1), Eesti Spordiameti ruumides, tuba 222. Samas on kell 16 Eesti Moodsa Viievõistluse Liidu asutamise koosolek.

Võistluste esimene ala on ujumine algusega kell 10 TOP-i ujulas. Osavõtust palutakse ette teatada tel. 44 80 63, 44 39 61 või 23 83 43 (samasse teatada ka hotellikohtade vajadus).

ENN JAIGMA

VÕISTELDI JUDOS

«Dünamo» kaarhallis olid EVO «Kalev» meistrivõistlused judos. Judomaadlejaid saabus üle viiekümne: Narvast, Loksalt, Rakverest, Viljandist, Võrust, Sakust ja Tallinnast. Samuti maadlesid kohalike treenerite K. Keeraku ja E. Suure õpilased, kes on enamuses uue judoklubi «Zen» liikmed.

Kaalukategooriate võitjad ja tartlaste parimad:

– 60 kg	I	Olari Oksanen	Tallinn
– 65 kg	I	Aleksei Ivanjušin	Rakvere
	III	Genno Nurk	Tartu
– 71 kg	I	Mati Sirp	Tartu
– 78 kg	I	Jaan Lutsar	Tallinn
	II	Aivo Vask	Tartu
	3.—4.	Kuldar Allikalt	Tartu
	5.—6.	Marek Sois	Tartu
– 86 kg	I	Ain Sumberg	Tartu
– 95 kg	I	Anzori Barkalaja	Tartu
+ 95 kg	I	Gunnar Vainu	Tartu

Võistkondlikult saavutasid esikoha Tartu «Kalevi» judokad, järgnesid Tallinna ja Rakvere «Kalev». Treenerite arvestuses tunnistati parimaks Tartu esindaja Kaimu Keerak.

Tartu noored, kes soovivad veel enne suve hakata tegelema judoga, võivad tulla klubi «Zen» maadlusrühmadesse Tamme staadioni maadlussaali E, T, N kell 14.30—16, hommikupoolsed treeningud T, K, N kell 10.30—12 (treener K. Keerak) ning 15. keskkooli judosaali (3. korrus) E, T, K, N kell 16 (treener E. Suur).

NB! Eriti on oodatud raskekaalulised poisid!

EINAR SUUR
KAIMU KEERAK

✿

«Avangardi» kolhoosi poolt välja pandud tortidele ja «Do»-klubi karikale tuli võistlema 15 linna kooli. Ülekaalukate võitudega jõudsid finaali karikakaitsja 2. keskkool ja 15. keskkool. 3:2 võitis 2. keskkool. Võidupunkti tõid Rasmus Toompere, Lauri Kõrgvee ja Antti Randviir. Eesti noortemeister Peeter Kutman kaotas Marek Matjusele. 15. keskkooli võistkonda kuulusid veel Jaanus Pauts, Edvard Sulg ja Rain Karu. Kolmandale kohale jõudsid 8. kk. ja 12. kk. judokad. Kuna Tartu parim judokool selgub kolme võistluse põhjal, siis enne vanuseklasside absoluutset turniiri, on kindel liider 2. keskkool 54,5 punktiga, 5. keskkool jääb maha 17 ja 15. keskkool 24 punktiga. Üldse on osalejaid 22 kooli.

ANDRES PÕHJALA

TARTU POISID VÕITSID

Tundub, et Tartus liigub poiste korvpall ülesmäge. Viimastel hooaegadel on korvpallikooli A- ja B-klassi võistkonnad Eestis tipus olnud. Näib, et järjepidevus on olemas. Seda tõestasid hiljuti Tallinnas lõppenud minikorvpalli võistlustel noored tartlased. Kõik finaaletappi jõudnud viis vastast alistati ülekaalukalt. Lasnamäe Sportmängude Kool võideti 62:35, Jõhvi 71:21, Tallinna Kalinini rajooni spordikool 63:28, Tallinna Oktoobri rajooni spordikool 50:25 ja Haapsalu 52:27.

Tartlaste võidukas võistkonnas mängisid Tauno Kandimaa (turniiri parim mängija), Tanel Tein, Sven Jürgenson, Marek Kaljula, Alari Tsirk, Simo Türn, Taavi Toots, Karel Lindvere, Tanel Aljaste, Tanel Eilman, Martin Vahimets. Kõik nimetatud poisid on esmase ettevalmistuse saanud treenerite Paavo Russaku ja Tõnu Lusti juhendusel. Turniirivõidule viis nad aga praegune treener Tarmo Petter.

Tartu tütarlapsed jäid neljandaks.

JÜRI METS

SOOME VÕRKPALLURID TARTUMAAL

Tartu EPT spordihoones peeti rahvusvaheline meeste võrkpalliturniir. Osales kaks külalisvõistkonda Soomemaalt, «Kalajoen Riento» ja «Raision Urheilijat». Maakonna poolt tegid kaasa Tartu EPT I (sisuliselt Tartumaa esindusvõistkond) ja Tartu EPT II (kahekolme nooremaga tugevdatud veteranide koondis).

Avapäeval kohtusid Kalajoe ja Tartu EPT. Mängu algus oli ettevaatlik, õpiti vastasmeeskonda tundma. Soomlaste aktiivsusele seadsid EPT mehed vastu tasakaaluka ja läbimõeldud mängu. Esialgu oli meie võrkpalluritel tegemist, et harjuda jaapani palliga. Vahelduva eduga arenenud mängu võitis Tartu EPT I 3:0. Teine mäng «Raision Urheilijat» ja Tartu EPT II vahel oli samuti tasavägine. Võitsid soomlased 3:2. Turniir näitas, et võistkondade valik oli õnnestunud. Sama, kinnitasid Soome võistkondade juhid Kalevi Lindvall Kalajoelt ja Tapio Rantala Raisiost. Muide, «Raision Urheilijat» on Soome tänavuse meistri «Raision Loimu» sõsarklubi. Mõlemad külas käinud Soome klubid mängivad sealmaa meistrivõistlustel teises divisjonis.

Turniiri võitjaks tuli Tartu EPT I, kus mängisid Andrus Toode, Jaanus Unt, Ain Langel, Alari Jõesaar, Alar Kaljuvee, Vello Tomson, Olavi Jõesaar ja Avo Palk. Järgnesid «Kalajoen Riento» ja «Raision Urheilijat». Selgitati ka iga võistkonna parim. Kalajoe parim oli Jouko Eerola, Raisiost Esa Laakso, Tartu EPT I Andrus Toode ja EPT II Peeter Kessa.

Võrkpalliturniiri peakorraldajaks olid EPT peainsener Hans Margus, treener Vello Tomson ja Leelo Hallaste. Kohtunikutööd korraldasid Rein Nukki ja Einar Uusen. Turniiridele Soome sõidavad Tartumaa võrkpallurid augustis ja septembris.

LEILA MUULI

HOMME ALGAVAD

ÜLIKOOLI KEVADPÄEVAD

Kutsume tartlasi osa saama:

KOLMAPÄEV, 18. APRILL

kl. 17 **kevadpäevade avamine Toomel**
kl. 17.30 **Ülikooli kooride kontsert Inglisillalt**
kl. 19 **Eesti Poistekoori kontsert TÜ aulas**

NELJAPÄEV, 19. APRILL

kl. 19 **Tõnis Mägi ja ansambel «777»** TÜ spordihallis (Ujula 4)
kl. 21 **Tallinna Konservatooriumi laulukateedri diplomandide kontsert** TÜ aulas

REEDE, 20. APRILL

kl. 17 **tudengillaat TÜ füüsikahoone esisel**
kl. 19 **ansambel «Ultima Thule»** TÜ spordihallis

LAUPÄEV, 21. APRILL

kl. 13 **Suur kostüümides edasi-tagasi sibamine** Raekoja platsil
kl. 17 **rahvusvahelise S-klassi võistlustantsuturniiri «Tartu kevad 90»** (tantsupaarid USA-st, Saksamaalt, Šveitsist, Poolast, Tšehhoslovakkiast ja NSVL-st) **1. päev — standardtantsud.** TÜ spordihall (Ujula 4)

PÜHAPÄEV, 22. APRILL

kl. 13 **rahvusvahelise S-klassi võistlustantsuturniiri «Tartu kevad 90» 2. päev — Ladina-Ameerika tantsud.** TÜ spordihall
kl. 17 **võistlustantsuturniiril «Tartu kevad 90» osalenud tantsupaaride demonstratsioonesinemised. Kaastegev ansambel «Gillep».** TÜ spordihall.

TARTU ÜLIKOOL KUULUTAB VÄLJA

KONKURSI

SPORDIRAJATISTE JUHATAJATE

AMETIKOHA TÄITMISEKS:

* **sportmängude ja kergejõustiku maneež** (Ujula 4)
* **kergejõustiku staadion**
* **Toome spordikompleks**
* **raskejõustiku ja veespordi kompleks**

Avaldus koos kaadriarvestuslehe ja iseloomustusega viimaselt töökohalt esitada ühe kuu jooksul alates kuulutuse ilmumise päevast Ujula 4 tuba 203. Nõutav eesti keele oskus.

Info tel. 3 41 32.

SOODNE VÕIMALUS!

Tartu autokummide vastuvõtu punktis, Vene 1, saate lasta sise- ja väliskumme PAIGATA.

DEMONTAAŽ ja MONTAAŽ.
T K N R L kell 10—20.

«Moskvitš» 408, 412, 2140, 2141 uus teenus: KOMPLEKTEERITUD RATTAD RENDILE.

Info tel. 3 44 74.

Samas võetakse autokumme protekteerida Kohtla-Järve Autokummiremonditehasesse.

RIIGIHINNAD.

«EESTI ENERGIA» PEAÕPPEKOMBINAADI TARTU ÕPPEPUNKT

korraldab 7. maist 1. juunini

KATLAMASINISTIDE KURSUSE

Algus 7. mail kell 10 Turu 21 tuba 7. Teavet saab tel. 7 42 24.

OST*MÜÜK

Asutus müüb elektri-fotograafilise **paljundusaparaadi** ÖP-11 K1.
Tööpäeviti tel. 2 85 68.

Ostan kiiresti uue või vähesõitnud M 2141 või VAZ tüüpi **auto.** Postimaja, nõudm. Andres Plank

Müüa **M 412** (1975). Kahel kuulutusjärgsel päeval kell 17—21 Raudtee 53. P. Margusson

Müüa **majaosa** (üldp. 60 m², garaaž, aiamaa, osalised mug.). Näha saab 22. apr. kell 12 Tartus Ilmatsalu 2 enampakkumisel. A. Silla

Ostan **VAZ 2109.** Kl. 8—17 tel. 3 24 91, Tamm

Müüa uus **värviteler** «Sadko» C 380 D ja «Horisont» C 355 (PAL). Tel. 7 45 77, Rebane

Ostan uue jaapani **videokaamera.** Tel. 7 05 31 kl. 18—20, Urb

Müüa uus **värviteler** (imp. kineskoop) tel. 7 11 46, Org

Müüa sõidukorras **M 2140** (1976). Tel. 3 72 55, Juht

Ostan varajast **kartulit.** Tel. 7 44 57 ja õhtuti 3 68 72 või 3 79 29, Koni

Müün **kardinapuu** ja **karakullkasuka** (suurus 52). Tel. 3 61 58 pärast kl. 18, Artemjeva

Müüa **pianiino** «Lirika» (pruun, poleeritud). Kl. 18—20 Gogoli 20—34. S. Sevastjanov

Ostan korras **traktori T 25,** soovitav haakeriistadega. 202 432 Tartu raj., Kambja sjk. R. Tartes

Ostan tõutunnistusega mustvalge spanjeli **kutsika.** Tel. 3 46 14 pärast kl. 22, Kurusk

Müüa või vahetada **traktor RS 09** avarii läbiteinud VAZi vastu. Tel. 5 66 74, Kompus

Müüa heas töökorras **buldooser T 74** rippsüsteemiga. Pärast kl. 19 tel. 9 82 38, Lasn

Müüa **puhvet** «Viko» 016 ja **keskküttekatel.** Aardla 51. A. Soosaar

Müüa **GAZ 24** või vahetada VAZ 2105—08 vastu. Tööp. kl. 9.30—10.30 tel. 42 45 98, Maripuu

Ostan **maja** või **ridaelamu** Tartus, soovit. Tähtvères või Tammelinnas. Võimalus osaliselt tasuda valuutas. Vajadusel vastu anda 3-toal. koop.-korter. Postimaja, nõudm. Margit Urbel

Ostan **paadimootori** kuni 20 hj, ka välismaise. Põltsamaa Hermanni 12. M. Krimm

Üksik naine ostab **majaosa** (1—3 tuba) Tartust Otepääni. Viljandi sjk., nõudm. L. Käärik

Müüa 3 t **põldheina.** Pärast kl. 18 tel. 7 08 23. Panksepp

Müüa **GAZ 24-02.** Postimaja, nõudm. A. Häelme

Kiiresti müüa **M 21412** (sept. 1989), **videomakk** «Schneider» teleri ja lintidega, kap.-remonditud **M 20 kere** uue **M 21** mootori ja sildadega ning dokumentideta **M 21** komplektne **kere.** Valga tel. 4 38 06. U. Tapfer

Ostan ZAZ 968 M (30 hj) **summuti, ukseluku, salongi soojendussüsteemi, bensiinipumba** ja «Žiguli» **sisepeegli** (statsionaarse). Põlva tel. 9 81 94 kl. 18-st. L. Tamm

Müüa **heina.** Põlva raj., Kanepi kn. Tartus tel. 7 17 28. M. Krukov

Ostan suurtes tahvlites **alumiiniumplekki** paksusega 1,2—1,5 mm ja müratausta **konverteri** ≤1,0 dB LNC. Tel. 5 51 44 või 9 14 43. J. Ilp

Soovin osta **kivigaraaži** Tartu linnas. Jaama 175—19. E. Puusaar

Ostan vanema **VAZ 2103,** võib remonti vajada. Jõgeva tel. 4 31 55. A. Nuka

Müüa **hobuniidu-** ja **hekslimasin.** 202 376, Jõgeva raj., Saare sjk. E. Ingel

Ostan **lehm-** või **pullvasikaid** ning **korteri** Tartus. 202 401 Tartu raj., Soojama sjk. L. Kiissel

Müüa tonn **loomapeeti.** Tartu raj., Sava sjk. August Viira

Müüa pruugitud **värviteler** «Lazur» 714 (Ø61 cm) kl. 17—18 tel. 9 38 38. K. Metsa

Müüa korras **talu** valuuta eest või vahetada maja vastu Tallinnas. Soovi korral ka talutööks mehhanismid. Võimalikud variandid. Tel. Valga 9 13 08. E. Mihklepp

Müüa **«Neo»** 17-4-1E (pakendis). Tel. 3 27 25, Kapral

Mälestusnäitus

Tänasest on Kivisilla Pildigaleriis võimalik vaadata kunstnik Otto Paasi näitust.

Otto Paas sündis 1918. aastal Pihkvas, lapsepõlv möödus Pärnus. Aastail 1935—1938 õppis ta Riigi Kunstitööstuskoolis litograafiat. 1938 jätkas õpinguid «Pallases» maali erialal. 1944 põgenes ta koos isaga Rootsi. Ka seal jätkas Otto Paas maalimist.

Nüüdne näitus on koostatud töödest, mis saabusid kodumaale pärast kunstniku surma 1987. aastal. Elsa ja Arno Vihalemm kinkisid need Tartu Kunstimuuseumile. Otto Paas on Elsa Vihalemma vend.

Näitus Kivisilla Pildigaleriis on vaadata kuu aega.

RÄNI LAANMAA

EESTI EVANGEELNE LUTERI USU KIRIK,
EESTI SOTSIAALDEMOKRAATLIK ISESEISVUSPARTEI ja
EESTI MUINSUSKAITSE SELTSI
ettevõte «Agu» korraldavad

ESIMESE HEATEGEVUSLIKU

EMADEPÄEVA LOTERII

EESTIS.

Ostes emadepäeva loterii pileti, olete toetanud sünnitusabi ning laste ja noorte hoolekande parandamist Eestis.

Loterii peavõitudeks on 5-päevased perereisid (neljale inimesele) Rootsi või Soome, välja loositakse suur hulk piibleid, Uue Testamendi raamatuid, leeriõpikute komplekte, suuri rahasummasid, erakordselt uhke daami kasukas, karusnahku, kauneid rõivaid, ehteid, lauanõusid ja muudki majapidamises tarvilikku.

Ostes emadepäeva loterii pileti, valmistate 3 rubla eest vaimustava üllatuse oma emale, vanaemale, abikaasale, õele või sõbratarile.

Asutuse- ja ametiühingujuhid! Teil on haruldane võimalus rõõmustada emadepäeval oma ettevõtte naisperet emadepäeva loteriipileti kinkimisega. Tasuda võib ka ülekandega. **Loosimine on 12. mail.**

Info EMS ettevõte «Agu», Tallinn, Sakala 11c, tel. 68 18 93.
Tartu, Ülikooli 18 tuba 217. Eda Mikk, tel. 3 51 44.

EESTI RAUDTEEKOND kutsub ORAVA, VASTSEKUUSTE, REOLA ja PÕLVA RAUDTEEJAAMA TÖÖLE

JAAMA- JA PÖÖRMEPOSTIKORRALDAJAID

Soodustused:

* Töö on 12-tunniliste vahetustena, pärast öövahetust (kell 20—8) kaks vaba päeva.
* Raudteelastel on tasuta rongisõit Eesti territooriumil, puhkuse ajal NSVL ja Ida-Euroopa riikides.
* Tagatud on meditsiiniline, kuabanduslik ja elukondlik teenindus.
* Palk olenevalt jaamadest ja tööstaaži pidevusest 130—200 rbl. kuus.

Täpsemat teavet saab kohalikelt raudteejaama ülematelt.

Müüa VAZ 2102 täiskomplektne **kere.** Valga raj., Tahe sovh., Ringiste või Valga tel. 5 62 56. H. Küla

Müüa **M 401, traktor U2, kultivaator, RS 09 pihustid, rõngad** ja **GAZ 52.** Ostetakse **ZAZ 968, M 2140 summuti** ja **importakordion.** Põlva tel. 9 87 76, Varend

Ostan või üürin **garaaži** Jalaka tn. piirkonnas. Ostan väiksema **talumaja.** Tel. 7 38 52, Veiderpass

Ostan **importköögimööbli** komplekti ja «Zekiwa» **suvekäru.** 202 835 Paide raj., Aravete, Uus 4—10. K. Kiisk

Müüa **GAZ 53B.** Tel. 3 11 97, Lomp

Ostan asutuselt või eraisikult **maja** Tartus. Võimalik ka vahetada personaalarvutite vastu koos tarkvara ja väljaõppega. Tel. 2 86 19. Taimo Saan

Teadaanded

KUTSEALUSTELE NOORMEESTELE

räägitakse **Ülemnõukogu ja Eesti Kongressi otsustest, sõjaväeteenistusest, liikumisest «Genf '49», tööteenistusest** jms. **kolmapäeval, 18. aprillil kell 18 ülikooli keemiahoone ringauditooriumis** (Jakobi 2, II korrus). Saab esitada küsimusi ja ära anda kutsea ü. kaardi.

TEATER

VANEMUINE

TEATRISAALIS
Teisip., 17. IV kl. 19 **«Igal lollil oma lõbu»**
kolmap., 18. IV kl. 19 **«Tartu rahu»**
neljap., 19. IV kl. 19 **«Sugar» ehk «Džässis ainult tüdrukud»**
reedel, 20. IV kl. 19 **«Viimne vaiss Viiburis»**
KONTSERDISAALIS
Teisip., 17. IV kl. 19.30 **«Vallanud meid operett»** (viimast korda)
Kassad lahti 17—19.

EESTI DRAAMATEATER
Teisipäeval, 8. mail kell 16 ja 19
RAT «VANEMUISE»
TEATRISAALIS
«LOBASUU JA PINGVIIN».
D. Woodi muusikaline lastenäidend 2 vaatuses
Ühistellimused tel. 3 29 68. Ühispääsmed välja osta 26. aprillil kell 13—19. Üksikmüük alates 27. aprillist.

KINO

«EKRAAN» — **«Ükskord Ameerikas»** (USA. 3 jagu, lastele ei soovita) 12, 16, 20.
«ATHENA» — **«Fanny ja Aleksander»** 13. 16.15, 19.30.
«ILLUSIOON» — **«Roheline kiir»** (Prantsuse) 16, 17.45, 19.30, 21.15. **«Muinasjutt Tuhkatriinust»** ja **«Roheline kiir»** 13.30.
«VARIA» — suletud.
Elva **«HELI»** — **«Tamara Aleksandrovna tütar ja mees»** 16. **«Maskid»** 18, 20. **«Nikolai Lenivkovi kiusatus»** ja **«Maskid»** 22.

KONTSERT

RAT «VANEMUISE»
KONTSERDISAALIS
30. aprillil kell 19.30
HELI LÄÄTS ja VELLO ORUMETS
«MAA JA MERE LAULUD»

Majandite ja volinike tellitud pääsmete müük 18. aprillil, üksikmüük 19. aprillist. Kassa lahti 10—13 ja 17—19.

EESTI KONTSERT

TÜ AULAS
17. aprillil kell 19
TEET JÄRVI TŠELLOÕHTU,
klaveril Valdur Roots.
Pääsmed müügil tund enne algust kohapeal.

KONTSERDISAALIS
18. aprillil kell 18 ja 20.30
rockooper
«HING JA IHA»

KONTSERDISAALIS
23. aprillil kell 19.30
GUNNAR GRAPS ja «MAGNETIC BAND»
Eelmüük kontserdisaali kassas E K N R 10—13 ja 17—19, L P 17—19.

TARTU ÜLIKOOLI AULAS
22. aprillil kell 18
esinevad konservatooriumi üliõpilased
diplomand
MAIRE MARTINSON (sopran)
ja **TUULI TEDER** (klaver).
Pääsmed müügil tund enne algust kohapeal.

ÜLIKOOLI AJALOO MUUSEUMI RÕDUSAALIS TOOMEL saab
täna, 17. aprillil kell 19 kuulda
RAHVALAULE JA PILLILUGUSID
MITMELT POOLT.
Marina Hodõreva (udmurdi)
Heidi Løvlund (norra)
vennad Johansonid,
Anne Türnpu jt. (eesti).
Piletid (2 rbl.) tund enne algust kohapeal.

KLUBID

NJK KLUBIS

täna kell 21
VIDEO SUUREL EKRAANIL.
Lina hoiavad Toivo ja Andres.
NB! Pääse ainult 2 rbl.

Tartu Kultuurihoones

22. aprillini kell 12—18
VÄIKESES SAALIS
Merike Mäemetsa
akvarellinäitus
«SUUR LOOMAAED»
(1988—1989)

Seda ja teist

RR RAHVARINNE

Neljapäeval, 19. aprillil kell 19 on Vanemuise 46 suures auditooriumis Tartu Rahvarinde Volikogu koosolek. Päevakorras ettevalmistused Rahvarinde kongressiks. Osa võtab Edgar Savisaar.

PRUUGITUD RÕIVASTE JA JALANÕUDE MÜÜK
kolmapäeval, 18. aprillil kell 14—18
KATSEREMONDITEHASE SAALIS, Vasara 50,

Kesklektoorium (Tallinn, Harju 13) pakub võimalust **täiendada rootsi keele oskust** 15.—30. maini ÖSTRA GREEVE Rahvaülikooli (Rootsi) õppejõu SVEN JARVI juhendusel.
Info kuni 1. maini tel. 44 99 83.

11. skp. hommikul 7.30 läks Kaunase pst. 43 maja eest kaduma noor puna-valge **kolli.** Väike Kätlin (korter 32) ootab väga oma sõpra. Vaevatasu 100 rbl. E. Jõgi

12. skp. teel Annelinnast kesklinna läks kaotsi hindamatu mälestusese — rahvusornamendi ja siseküljel graveeringuga **sõlg.** Palun leidjat südamest teatada endast tel. 7 05 28 või Riia 13—6. E. Auling

2-toal. kõigi mug. **korter** vahet. 1- või 2-toal. korteri vastu. Tartu 7, nõudm. L. Rähn

Vahetada **VAZ 2103** «Moskvitš» M 412 või M 2140 vastu. Tööp. pärast kl. 17 Tartu raj., Melliste kn., Sudaste küla. V. Parm

SOS! 2 noort, ilusat, tarka & korralikku tudengit (vastavalt M- & N-soost) üürivad omaette **eluaseme.** Nõus abistama. Kreutzwaldi 52—904. A. Vooremäe

Soovin üürida omaette 1-toalise **korteri** või **kööktoa.** Narva mnt. 127—1. Aija Kosk

Kaks kena töötavat tütarlast (kaub.-tööjõtajad) üürivad mugavustega 1-toal. **korteri.** Postimaja, nõudm. Ester Nõmmik

Vajatakse **puutöö tegijat sisetöödel.** Samas ostan mitmesuguse kujuga **püsimagneteid** (500—10 000 gaussi) — keraamilisi, ümbrisega ja ümbriseta. E T K 19—21 Anne 84—45. T. Avaste

Vahet. 4-toal. kõigi mugavustega **korter** (IX k.) Annelinnas 3- ja 1-toalise kõigi mugavustega korteri vastu. Postimaja, nõudm. Adu Haasma

Pensionärid otsivad vaikses maakodus **elamispinda.** Nõus hoidma maja, hooldama vanu inimesi jne. Sissekirjutust ei vaja. Tartu raj., Lähte sjk., Avangardi 4—7. V. Jalakas

Mugavustega 1-toal. **korter** Annelinnas vahet. mugavustega korteri vastu teises kandis. Rukki 31. Õ. Luts

Vahetan looduskaunis kohas Ahja jõe lähedal **suvila** (saab kasutada ka talvel) uue «Niva» või VAZ 2109 vastu. 202 600 Põlva sjk., nõudm. H. Vares

Meestudeng üürib omaette **elamispinna.** Sissekirjutust ei vaja. Kirj. Narva mnt. 89. A. Sirk

Pehme **mööbel** «Maret» vahetada külmkapi «Minsk 15M» või «Snaige 117» või pesumasina «Vjatka» vastu. Müüa uus Inglise **pruutkleit** nr. 44—46, kasv 170—175 cm. Pärast kl. 18 tel. 3 79 39, Org

Vahet. 3-toal. kõigi mug. **korter** (telefon) 4-toal. korteri vastu. Tel. 3 71 99 kl. 18—21. L. Mesropjan

Kolm õppivat tütarlast soovivad üürida omaette **elamispinda.** Salme 1b. K. Pulk

Meesüliõpilane üürib 3 kuuks **korteri.** Nooruse 7. David Shirtladze

Maal suveks välja üürida **tuba** vanemale abielupaarile. Võimalus kasutada aiamaad. Postimaja, nõudm. Helju Linno

Vahetada omaette väike **korter** Viljandis korteri vastu Tartus või Elvas. Tel. Tartus 9 34 56 õhtuti või postimaja, nõudm. Laine Pajumägi

Vahetada kõigi mug. 1-toal. **korter** suurema (ka kooperatiiv) korteri vastu. Postimaja, nõudm. Ruth Kümp

Vahetan uut tüüpi **videomagnetofoni** ja **televiisori** («Panasonic», pakendis) vähe sõitnud «Žiguli» vastu. Ostan **pianiino.** Postimaja, nõudm. Paul Puustusmaa

Anda üürile **põllumaad** Tartust 40 km kaugusel. Luunja kn. L. Pütsepp

Vahetada pakendis **«Diimino 16»** uue värviteleri Ø 51 või pehme mööbli «Eva», «Laura» vastu või müüa. Müüa punane **«Zekiwa».** Kl. 16—19 Kalda tee 28—92, Altosar

Vajatakse 2—3 tunniks päevas vanaproua **abistajat,** kes võib ka saada toa. Tasu kokkuleppel. Tamme pst. 56a. L. Raamets

KIIRKUULUTUS

Ostan uue **GAZ 2410.** Tel. 6 20 70. Tamm

Ostan **VAZ 2103, 05, 06** või **07.** Võib olla avarii läbiteinud. Kl. 18-st Rästa 4, tel. 7 28 81. K. Koppel

Müüa **kaks lüpsilehma** (1. ja 3. lüpsil). Tartu raj., Konguta kn. Tel. 5 96 77. T. Sonn

Müüa **pianiino** «Ukraina». Tel. 7 49 67. Rehelem

Müüa heas sõidukorras **GAZ 21** koos **tagavaraosadega.** Kl. 14-st tel. 7 45 34. Jüriado

Müüa **GAZ 24** (2-istmeline furgoon). Müüme ka ülekandega. Tel. 3 03 03. Sõber

Müüa **maja** (kõrvalhoone, saun, kasvuhoone, aed) Abja-Paluoja alevis Lille 8. Omanik kohal pühap., 22. apr. lõunani. Käppa

Müüa **veofurgoon** UAZ 452. Vasara 15. R. Allikvee

Vahetada uuem kõigi mugavustega **maja** Viljandis vaikses rajoonis korraliku maja vastu Tartus. Kompensatsiooni võimalus. Tartu, Postim., nõudm., Valter Sinimäe

Vahetada uus **GAZ 2410** kahe VAZi vastu. Tel. 9 31 39. Raim

Tööpakkumised

Konguta sovhoos pakub tööd **lüpsjale, seatalitajale, päeva- ja öövalvurile.** Elamispind antakse. Tel. 5 96 20, 5 96 98.

Teenindusvalitsus vajab kiiresti **aknapesijaid.** Tükitöötasu. Kohakaaslusvõimalus.
Tööhõivekeskus, Näituse 5. Tel. 3 37 96.

Väike grupp vajab kohe **soome keele õpetajat.** Tasuga ei koonerda. Kell 9—16 tel. 3 11 46 ja 3 39 98, õhtuti 9 33 15.

Sügav kaastunne Annele armsa abikaasa
FELIKS PARRE
28. V 1907 — 14. IV 1990
surma puhul.
Perekonnad Sildmäe, Ertis, Intalid ja Sild
Matus 19. skp. kl. 15 Raadil.

FELIKS PARRE
Kauaaegset kehakultuuriteaduskonna õppejõudu, endist suusaspordi kateedri juhatajat mälestavad ja avaldavad kaastunnet lesele
TÜ suusaspordi kateeder ja spordiklubi

Avaldame kaastunnet Arne Pauskale armsa ema
HILJA LIIMEONI
surma puhul.
Töökaaslased autoremonditehase TKO osakonnast ja ladu 52
Ärasaatmine 18. skp. kl. 12 Elva kabelist.

Uinus igaveseks meie armas ema, vanaema ja vanavanaema
HILJA LIIMEON
(Kukemelk-Pauska)
17. VI 1921 — 14. IV 1990
Leinavad lapsed
Muidasängitamine 18. skp. kl. 12 Elva kalmistul.

Mälestame kauaaegset sõbralikku ja abivalmis naabrimeest
PAVEL KOZLOVI
19. V 1923 — 13. IV 1990
Sügav kaastunne omastele.
Naabrid Hiie 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10 ja 12 ning Tõrviku 1

Sügav kaastunne Sofia Levitile ema
FAINA RAITSINA
surma puhul.
Linna polikliiniku I siseosakond

Sügav kaastunne Liile perega isa, äia ja vanaisa
ALFRED KASE
surma puhul.
Töökaaslased VAZi varuosade kauplusest

Jagame Maie Särje leina armsa isa
ALBRECHT ANSIPI
surma puhul.
Sügav kaastunne kõigile leinavatele omastele.
Kaastöötajad proteesitööstusest

Mälestame kauaaegset kaastöötajat
ALBRECHT ANSIPIT
Jagame omaste leina.
Õlletehas

Tunneme kaasa Juta Ansipile perega kalli
ALBRECHT ANSIPI
kaotuse puhul.
Töökaaslased teenindusvalitsusest

Meie kaastunne Valentin Ansipile isa
ALBRECHT ANSIPI
surma puhul.
Tuletõrjeühing

Avaldame kaastunnet Liina Kondrale venna
RAINER TAMME
surma puhul.
Restoran «Volga»

Mälestame kauaaegset majanaabrit
IDA KOHLERIT
Avaldame kaastunnet omastele.
Narva mnt. 96 elanikud
Matus 18. skp. kl. 13 Ropka-Tamme kalmistul.

Avaldame sügavat kaastunnet Evi Raudvale lastega ema ja vanaema
IDA KOHLERI
surma puhul.
Kruusakuru 5a, 6, 7, 7a, 7—1, 7c, 9, 9a, 9b, 7b, 10 ja 12 ning Vilja 1 elanikud

Sügav kaastunne Natalja Kukkesele armsa isa
ZOSIMA KOTELNIKOVI
surma puhul.
Linna polikliiniku I siseosakond

Sügav kaastunne perekondadele Uffertile ja Lõhmusele väikese
KARL-MARTIN UFFERTI
kaotuse puhul.
Rahu 9a I sektsiooni elanikud

Mälestame kauaaegset sõbralikku majanaabrit
ELMAR VÄHLBERGI
Avaldame sügavat kaastunnet poeg Valdurile.
H. Heidemanni 38 elanikud
Matus täna kell 17 Raadil.

Sügav kaastunne Lilja Kõivule ema
SONJA KABANENI
surma puhul.
Tartu Ingerisoomlaste Seltsi juhatus ja segakoor «Kiuru»

Tunneme kaasa Valentina Paidele isa
OSVALD VÕSU
surma puhul.
Tehase «Võit» koostejaoskond

Sügav kaastunne perekond Paidele isa, äia ja vanaisa
OSVALD VÕSU
surma puhul.
Vainu 10, 12, 14, 16, 17, 19, 21, 23, 25 ja 31 elanikud

Mälestame sõbralikku majanaabrit
VALTER PARKSEPPA
Jagame omaste leina.
Muru 24 elanikud
Ärasaatmine 19. skp. kl. 11.30 Tartust Puiestee kabelist, matus kl. 14 Põlva surnuaias.

Sügav kaastunne dots. Hanno Ohvrilile isa
ARNOLD OHVRILI
surma puhul.
Kolleegid Ülikooli geofüüsika kateedrist
Matus 20. skp. kl. 14 Ropka-Tamme kalmistul.

Avaldame sügavat kaastunnet Viktorile armsa isa
MIHHAIL KONOSINI
surma puhul.
Töökaaslased LEMKist

Avaldame kaastunnet Aleksander Tirkonenile kalli isa
TOIVO TIRKONENI
19. IV 1905 — 14. IV 1990
surma puhul.
Kutsekeskkool nr. 17

Avaldame kaastunnet Karl Kruustükile perekonnaga kalli venna ja onu
ENDEL KRUUSTOKI
surma puhul.
Naabrid Riia ja Savi tänavast

Sügav kaastunne Ainole abikaasa
ALEKSANDER REBASE
surma puhul.
Töökaaslased «Vikerkaare» kohvikust

Head naabrit
MATI SAAREALLI
mälestavad ja avaldavad kaastunnet omastele V. Ladva, H. Ladva, Niqul, Remmel, Massakas, H. Must. Lepkai ja Vaart Elvast.

Langetame leinas pea kursusekaaslase
MATI SAAREALLI
mälestuseks.
Avaldame sügavat kaastunnet Tiiule ja Markole.
TEMT XXI lennu E-grupp

TOOMAS TAMMET
Mälestame sõbralikku naabrit.
Jagame omaste leina.
Naabrid Tõrviku 1, Kreutzwaldi 28 ja Tungla tänavast

Mälestame töökaaslast
TOOMAS TAMMETIT
7. XI 1937 — 13. IV 1990
Õlletehase mehaanikajaoskond
Matus 18. skp. kl. 15 Raadi kalmistul.

Toimetus: 202 400 Tartu, Gildi 1, pk. 63. Peatoimetaja Mart Kadastik. Tegevtoimetaja Vahur Kalmre ja sekretariaat 3 33 53, majandustoimetus (toimetaja Hannes Tamme) 3 33 52 ja 3 33 51, poliitikatoimetus (toimetaja Ivar Kostabi) 3 16 20 ja 3 38 75, kultuuri- ja haridustoimetus (toimetaja Ivi Drikkit) 3 29 23 ja 3 14 48, info- ja kirjadetoimetus (toimetaja Raimu Hanson) 3 30 75 ja 3 20 70, «Herilane» 3 33 48, sport 3 16 20, keel ja korrektuur 3 35 34, kuulutused (9.30—14) 3 45 44.
Ilmub 6 korda nädalas. Väljaandja: kirjastuse «Perioodika» Tartu osakond, Tartu, Gildi 1, telefon 3 12 13.

EDASI

«Эдасю» («Вперёд»)
Индекс 69812

Tartu Trükikoda, Ülikooli 17/19

Tellimine nr. 1408
Tiraaž 151-830